

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

BENEDEK MIHÁLY alezredes

Ségédszerkesztő:

Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest,

II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára:

Egész évre 18 pengő, félévre 9 pengő.

Postatakarékpénztári csekszámla: 25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én
és 15-én.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

A mi karácsonyunk.

Mire kérkezik lapunknak ez az évvégi száma a Kárpátok ölen szunnyadó falvak csendőrlaktanyáiba és Ukrajna havas rónáin vigyázó bajtársaink szállásaira, megkondulnak a karácsonyi harangok, hogy hirdessék az emberi élet értelmét: a szeretetet, a kötelességtudást és az önfeláldozást. Annak a lelkiületnek mindenhatóságát, melyet hozott az embernek a két évezred messzeségében megszületett Megváltó.

Azóta minden karácsony a szeretet újjászülése és izmosodása, hogy a gyenge ember megtalálhassa az élet koronájához vezető utat.

Minden karácsony egy közbeeső állomás ezen az úton s aki úgy használja fel ezeket a megállásokat, ahogyan kell, az mindig újabb és nagyobb erőt merít belőlük a szeretet harcához: az önként vállalt kereszthordozáshoz, a másokért éléshez. Ez pedig a csendőri élet parancsolata is.

A karácsonyi harangok ezt hirdetik nekünk, csendőröknek, akik a szentestén is készen állunk arra, hogy ott hagyjuk a családi kört, az otthon meghitt melegét, az őrsbeli bajtársakat, a karácsonyfa fényét s nekivágjunk a karácsonyi éjtszakának. Hogy melyikünkre kerül a sor, nem tudjuk, de akár-melyikre is, mi tudjuk és valljuk azzal, Aki mindnyájunkért született, hogy a szeretet, a vigyázás, a másokért élés útján nincs önös érdek, nincs kényelmeskedés.

A csendőrhöz legközelebb álló ünnep a karácsony, akár megadatik neki, hogy testben is ünnepelhessen, akár nem. A lelki felemelkedésben, a lélek újjongásában meg nem akadályozhatja őt

semmi. Odakint az erdei ösvények mélyén s a tanyák csendes világában még magasabban szárnyal a lélek és mélyebben szánt a gondolat, mint az otthon kényelmében. Könnyebb a számonkérés és a számotadás a csillagok pislogó fényénél, mint a villanylámpa fényárjában, üdítőbb az elmélyülés a karácsonyéli őrzérek útalan útjain, mint a házak falai között.

Karácsony estén egyek vagyunk ezekkel a bajtársakkal, akik künt ünnepelnek a csillagos ég alatt, vagy a havat hozó felhők sötétjében. És egyek vagyunk mind-mind azokkal, akik messze a hazától csak gondolatban szállhatnak közénk a szent este, mert ott kell vigyázniok, hogy állhasson a kereszt, melegíthessen a szeretet s meggyulladhassanak itt-hon a karácsonyfák gyertyái.

De akárhol is érjen a karácsony, a számadás nem maradhat el a szeretet ünnepén, mert akinek dicsőségére megszólalnak a karácsonyi harangok, nem egy este tartamára hirdette a szeretetet és szolgálást. Semmit sem ad az, aki csak ezen az egyetlen egy napon ad. Az év minden napjának minden órájában meg kell hozni az áldozatot, segíteni a testvért, a magyart, a jószándékú embert, nevelni, javítani a gyengét, gyomlálni a bűnt, felemelni az elesettet, bátorítani a kishitűt és hívővé tenni a hitelent. Mert így kell szolgálni az embert, a hazát, így kell erősíteni a magyart abban a hivatásban, melyet a kereszt védelmében ezután is és örökre be kell töltenie. Csak addig élhetünk, míg erre az áldozatra mindig készen állunk. El kell készülnie lennünk most is arra, hogy kényelmünk, biztonságunk és életünk feláldozásával beálljunk a kereszt és vele a jövőnk szolgálatába. Tíz évszázadon át a megállások mindig csak szünetet jelentettek ebben a szolgálásban és nem sorsfordulatot. Most sem jelenthet mást, mert a sorsunkat nem vállalhatja senki és mi sem más sorsát.

Ehhez a sorshoz adjon újabb erőt ez a karácsony is a kereszthordozás népének, a magyarnak!

A délvidéki partizánharcok tanulságai.

Írta: CSERFAY FERENC alezredes.

(Befejező közlemény.)

Térjünk most át a cikkem első felében ismertett rejtekhelyek mikénti felkutatására.

Ha már a felderítés ráterelte a figyelmet a gyanús tanyákra, házakra, tereprészekre, ezek tervszerű és többször ismétlődő ellenőrzése és átkutatása szükséges. Ennél elv legyen: részletekbe menő alaposág, óvatosság, határozottság. Az átkutatni szándékolt házba, tanyába, fedett tereprészbe mindig azzal a gondolattal menjen be a járőr, hogy ott fegyveres partizánok vannak és azok bárhol is rálehetnek.

A leghelyesebb, ha az átkutatni szándékolt házat stb. lehetőleg észrevétlenül körülzárjuk úgy, hogy ne menekülhessen onnan senki. A láncszerű körülvétel nem célszerű, mert tűzharcnál egymást veszélyeztetik a csendőrök. Ettől eltekintve is feleslegesen sok erőt köt le. A közvetlen közeli lezárás, — ami alatt pld. a ház, kerítés stb. melletti felállást értem, — sem helyes, mert a rejtekhelyen levő partizánok a lezáró járőröket megfigyelhetik s bennük már a rejtekhelyről kárt tudnak tenni tűzükkal. A lezáró járőröknek tehát távolabb kell felállaniuk úgy, hogy a körülzárt épület stb. és a

lezáró járőrök között nyílt, belátható terep legyen s így tűzükkal a terepet uralják. A járőrök helyét pontosan meg kell határozni, amiről mind a többi lezáró járőrnek, mind a kutató járőrnek tudnia kell. Így elejét vesszük az egymásra lövöldözésnek. A lezáró járőrök rejtve és lehetőleg fedezve is legyenek, hogy kutatás közben esetleg kialakult tűzharc őket ne veszélyeztesse. A lezáró járőrök csak akkor tüzeljenek, ha a lezárt részből valaki menekül, vagy a maguk vagy bajtársuk megvédése kívánja. Ekkor is azonban vigyázzanak és a gyűrűből lehetőleg kifelé löjjenek, hogy a gyűrűben levő kutató járőrt tűzükkal ne veszélyeztessék. A lezáró járőröknek legyen külön parancsnoka. Ezek a járőrök a kutató területen kialakult harc közben sem hagyhatják el helyüket, ezt csak a kutatás vezető parancsnok parancsára tehetik meg.

A lezárás befejezése után hatol be a megjelölt területre a kutató erő, megfelelő biztosítással, egy-egy parancsnoklás alatt.

A tömörülést kerülni kell. Ez a legnagyobb veszély, pedig a tapasztalat szerint nagy erre a hajlam. Egy ház átkutatásánál, — amit 20 csendőr végzett — egyik 3 fős kutató járőr az egyik szobában pisztolyt, kézigránátot és több más bűnjelt talált. Mikor ezt a közelben kutató többi csendőr is meghallotta, nyolcan bementek a szobába megnézni a bűnjeleket. Ezalatt a szomszéd szobát átkutató járőr 3 elrejtőzött fegyveres partizánra bukkant,

Lidia.

Írta: BEÜTHY KÁLMÁN ezredes.

Érezte nem egy jelből, hogy az őrsparancsnoknak kedveltje, becsültje. Nem is a szavakból vette ezt, de abból, hogy komoly ügyek elintézésére őt rendelték ki, abból, hogy a hatóságoknál apróbb, de a szolgálatra vagy életükre fontos ügyben neki kellett megjelennie gyakrabban, mint másoknak, abból, hogy az oktató órákon hozzászólását, felfogását mindig kikérték.

Ezért nézett meglepetve egy pillanatig, amikor parancsnoka közölte vele, hogy neki és nem másnak kell mennie ünnep szombatján a kettős őrjáratba. A legnehezebb körletészbe. Nehéz az emberek miatt, nehéz a terep miatt és neki különösen nehéz, mert elkerülhetetlen, hogy Lidiával ne találkozzék. Lidia a rendszeres nagypihenőhely gazdájának a lánya.

Lidia nagyon szép volt és szépsége sugárzása másokat is gyönyörködtetett. Gazdag gazdafiú, tisztviselő, a tanító s valami irodatiszt is a főszolgabíró hivatalától, meg mások is látták Lidiát és részesültek kedvessége fényéből. Nem esik ez jól az embernek. Ezt nem szerette látni, ezért esett nehezebbre arra felé járni.

Miért nem részesül ő megkülönböztetett fogadásban, bánásmódban? Egy rátekintésben, egy kézfogásban, amikből ki lehet olvasni a kiválasztottságot, azt, hogy — Te és más senki?...

A nagy Ünnep szombatján szeretett volna egyedül maradni, elmenni a templomba és elgondolkodni Lidiáról, maga-magáról és élete kialakulásáról. Édesgetni szeretett volna maga előtt Lidia eddigi szavait, mozgását, életét és a maga jövőjét szeretett volna ezen a békés estén kiszínezni, jónak, szépnek látni...

Mennie kell a kettősebe...

Negyedórát mennek majd az úton, aztán felkapaszkodnak a csaliszba, onnan az erdőbe, a szép, de komisz fák közé, amik összetélik a csendőr tollforgóját, ruháját, belekapaszkodnak a köpenybe és gyökerekkel minduntalan nekibuktatják a csendőrt a sötétnek. Ilyenkor — úgy vélte — a fák tövében, a gyökerek görbéiből vigyorgó ördögök kacagnak: a híres csendőröket úgy bukdácsoltatják, ahogyan nekik tetszik...

Aztán a füves oldalak jönnek, fölöttük a görcsös, köves, sziklás hegyhát, ahol előre kettőt lépnek és hátra hármat csúsznak és beleizzadnak, amíg a tetőre jutnak. Ott szél, friss, csípős szél vág az arcukba, mintha csak tiltakoznának, hogy birodalmukba tola-kodnak.

A bányatelepen megmelegedhetnek, ha rájuk nem ül a köd, az irgalmatlan, kegyetlen ellenségük, mely hideg, mar, félrevezet, soha nem segít. Ha rájuk csap, bolyonghatnak, akkor aztán órákig nézhetik sarkuk alatt a köveket... azt is csak pillanatig... Aztán vigyázni kell a keskeny gyalogútra, akkora mindegyik, mint egy gyermektenyér, nyálkás, feketézöldes kövek lapulnak a szélükön, megannyi ősvilági állat, ezer esztendeje ott fekszenek és egyet rántanak hirtelen a csizmán és a csendőr elindul a mély felé...

Ez a kettőse a legnehezebb és hogyha hó is lesz, még az a kis gyalogút is eltűnt...

Lidia...

Azt talán mégis megérdemelte volna, hogy leüljön odahaza a kályha mellett és ma az elcsendesedett laktanyában pihenhessen kicsikét... Mint a parancsnoka a két kis fiú és a szelíd asszony melegítő körében. Oda ő is szívesen elmenne s lám még arra sem érdemesítik, hogy meghívják...

Körülzárt tanya megközelítése harkocsival.

akik kézigránátot dobta a járőrre. Tiszta szerencse, hogy nem dobta a nyitott ajtón át a másik szobába is kézigránátot, ahol a 8 csendőr volt.

Célszerű behatolási módszer, ha 3 fős csoportba oszolva mennek be a járőrök az átkutatni szándékolt területre és pedig először külön a tűztámogatást nyújtó csoport, azután a kutatók.

Vegyük például egy tanya átkutatását, melyet már körülzártunk 8 fővel. Átkutatásra rendelkezésre áll 10 fő. (Kisebb erővel nem célszerű gyanús

Nem szólt senkinek, megkefélt a kalapját, megigazította szijazatát, megnézte még egyszer jól átzsírozott csizmáját, aztán belépett a parancsnoki irodába.

Jelentkezett.

Kint a faluban elsőt harangoztak, aranylott a hang a csöndes házak felett. Az irodában enyhe meleg, tiszta levegő, de jó lenne itthon...

Parancsnoka felolvasta a parancsot:

— ...az 1350-es magassági pont közelében csempészekre egy órai les. A bányatelepen 6 óra nagypihenő.

Lidia...

Kiléptek a kapun.

— A szent estén azért minden gazember az anyjára gondol és nem bűnözik, — szólt a járőrtársa.

— Régi mese ez bajtárs, nem kell hinni abban! — válaszolt. — A csendőr szentes arcok mögött is talál kártevőket, a Krisztusnak emelt Kálvária domboknak is vannak tolvajai és a templomok istenes helye a legjobb zsákmányokat sejtetik. A bűnös, bajtárs, bűnös mindenütt és mindig. A csendőr csak menjen utánuk, azazhogy eléjük a szentestén ép úgy, mint akármikor!

Megigazította a puskáját, nyakába szegte a fejét, mert a fák közül csipős szél sziszegett mellettük. A járőr nekivágott az útnak, a kettesnek.

Fekete volt a falu, a hó vert csak fényt a házak oldalára. Csendes volt a falu, csak a szél viaskodott a kerítéseken meg a padlások ajtajain. A járőr úgy érezte, egyedül van egészen és ment. Ment, mintha hívta volna valahová valaki, mintha égetően szükség lett volna mielőbb kijutni a halottnak látszó házak közül a fekete erdőkbe és az 1350-es szikiás

helyen kutatni.) 3 hármas csoportban megközelítettük a tanyát (a parancsnok az első csoporttal megy). A tanyához érve, a pk. bekialt a tanyaiba, hogy az összes lakók kezeit felemelve azonnal jöjjenek ki az udvarba, illetőleg a tanya mellé egy könnyen szemmel tartható, nyílt helyre. Ezeket egy csoportban félre kell a tanyától állítani és egyik járőr őrizetére bízni. Mindenkit azonnal meg kell motozni. A gazdát oda kell hívni a kutató járőrhöz. Most megindul az egyik 3 fős járőr a pk.-kal a tanyaiba, elől megy a gazda, közvetlen a járőr előtt. Tőlük oldalt (vagy két oldalt) a másik 3 fős járőr eloszolva. Ezek a kutató járőrt védik tűzüikkel esetleges támadásnál.

Először a környező tereprészt, udvart, melléképületeket, kazlakat kell átkutatni és csak azután magát a házat. Semmit nem szabad kihagyni. A kazlakat szét kell dobálni. Erre a házbeliakat kell felhasználni. De célszerű 3—4 méter hosszú hegyes, hüvelykujnyi vastag, fogantyús nyéllel ellátott szurkáló vasat is készíttetni és a kisebb kazlakba azzal sűrűn beleszurkálni. Ezt felülről is meg kell tenni.

A házban először a padlást kell átkutatni és azután a szobába bemenni. Ennél is nagy óvatosságot és rendszert kell betartani. A gazda mindig a járőr előtt menjen be a helyiségekbe. A tűztámogatást nyújtó járőr mindig úgy helyezkedjék el, hogy a kutató járőrt minden körülmények között

tetőre. Ahol a szomszéd országból fekete emberek szoktak lesietni a csöndes völgyek szegény házai közé, hogy feketeségükből parazsat szórjanak szét a vályogfalak és zsúptetők között, hogy majd aztán egyszer... egyszer eljő az idő, mikor a havasokon új szavak zúgnak le, hogy a parazsokból mindenütt láng csapdosson fel...

Lidia is ott lesz a lángokban, hittel hívó ő is, hát rá is acsarkodnak, mint minden testvérére. Lidia is környékezik a veszedelmek és azok onnan jönnek, ahol lest kell tartani most is, ma is, a szent estén...

Az 1350-esen állott a járőr, szél verte a köpenyüket és az arcukat. Könnyet vert ki a szemükből. Állott a járőr és csend volt mindenütt. Nagy fehér-ség szerte, csak a szomszédban sötétlik a többi hegy: a Kapatos, balról a Zsiványtető, aztán a 993-as és odébb a Haragos. Állott a járőr, a zúgó szélben és nagyon erősnek érezte magát. Itt fent, közel az Is-tenhez, ahol a küzködők élnek a maguk világát, itt jó tisztának lenni és aki tiszta, az egyedül is erős. Lent a sikon, valahol nagyon messze innen, más emberek laknak, jóllakottak és lassúak, házukat, jószágukat ritkán érte a csapás, az ittvalók még a korty vízért is küzködnek, hegynek fel, vagy völgybe le kell menniük érte, ott lent valahol messze innen a fekete föld könnyen terem, itt a kökény is drága eleség... Itt, messze magasan messzire lehet látni és olyan dolgokat is, amit lent a sikon észre sem vesznek... Eszükbe sem jut...

Aztán éjjel elmúlt és a járőr ott állott a bányatelep utcáin. Valahol, talán a Ferenc-akna táján sárga keszkenőt dobott a földre a lámpa, a gépek, kötelek, kémények, csillék csendesek voltak. Élet nem volt, csak valahol, valahol ott lesz... Lidia.

Benyomulás egy gyanús tanyába páncélgépkocsival.

meg tudja védeni. A helyiségekben minden bútort el kell helyéről mozdítani.

Hogy hol kell a rejtékhelyeket keresni, azt már ismertettem. Jegyezzük meg, hogy mindenütt lehet rejtékhely. Célszerű a már átkutatott helyiségeket lezárni, hogy oda újból be ne juthasson a kutatás ideje alatt senki. A talajt, a szobaföldjét, deszkázatot, falat (a padláson és a melléképületekben is) egy doronggal végig kell döngetni, hogy a rejtékhelyre vezető nyílásokat felfedezhessük. Néha ez sem használ. Találtunk olyan földbeásott rejték-

A járőr kopogott s az ajtó kérdés nélkül nyílt előttük. Olaj égett a pitvarban apró pohárban s a másik szoba kulcslyukán furcsa alakú fénysugár mutatta magát. Egy percre. Aztán onnan is ajtó nyílt és a járőr előtt az őrsparancsnok állott. Szürkűlő fejú, szikár, de izmos ember, hűséges, jószágos szemekkel. Csendes, de szigorú szavú katona. Mögötte a ház ura, attól jobbra az asszony és Lidia.

A járőrvezető azt szerette volna mondani:

— A jó Isten áldja meg az őrsparancsnok urat!

Nem ezt mondta. Jelentkezett, de alig várta, hogy túl legyen a hivatalos szembenézésen. Lidia ott állott a lámpafényben és az ő szemébe kellett volna néznie...

Aztán az is eljött. El, amikor Lidia az ajtó mögötti karácsonyfácska alól felvett egy puha, meleg érmelegítőpárt és azt átadta. Akkor a szemébe lehetett nézni. Lidia állotta a nézést és mosolygott. Az adakozók — ha a szívük ad — mindig mosolyognak...

— Az én családom, — szólalt meg az őrsparancsnok, — gyertyagyújtás után volt már, mikor én elindultam erre az ellenőrzőre. Kicsit haragudtak ugyan, nem mondom, de már tudják, hogy a csendőr szent estén is csendőr... Én meg azt tudom, hogy maga sohase haragudott, ha ellenőrizték, most meg tán megint csak nem haragszik, ha látni akarom, mit csinál szentestén a nagypihenőn?

— A legboldogabb csendőr vagyok most, itt, azt ellenőrizheti mindenki, tán... Lidia is...

Lidia fekete szeme együtt ragyogott a karácsonyfácska csúcsán tündöklő arany csillagocskával és piros volt az arca, mint a jószándékú ember szíve...

helyet egy szoba alatt, melynek az 50×50 cm nagyságú lejáró nyílása egy 30 cm. vastag beton koc-kával volt elzárva és felülről észrevétlenül elrejtve. Ezt hiába döngette volna a járőr, kongás nem hallatszott volna. Ilyen lejárót csak hosszú és alapos kutatással lehet felfedezni. Ha az átkutatás alatt lövést kap a járőr, avagy biztosan megállapította, hogy a házban stb. helyen partizánok rejtőznek, — a kutatást azonnal be kell szüntetni s ha mód van rá, a kutató járőröket azonnal fedett helyre vis-sza kell vonni, vagy ha a visszavonás nem lehetséges, azonnal fedezésbe kell menni és az erélyes leküzdést megkezdeni. Ebben a harcban különösen fontos minden egyes ember lélekjelenléte, a pillanatnyi helyzet megkívánta önálló és határozott cselekvése. Ennek sok tanujelét adták már járőreink.

A partizánok elleni harcnál alkalmazkodni kell az ő harcmódorukhoz, az óvatosság és furfang mellett is elszánt, gyors cselekvéshez. Leküzdeni csak úgy lehet őket, ha bekerítettük, mert ellenkező esetben elmenekülnek mihelyt gyengébbnek érzik magukat nálunk. Ilyenkor már a csendőr látására is igrkeznek eltűnni s csak akkor harcolnak, ha menekülni nem tudnak.

A körülkerítéssel folytatott harcnak hátránya, hogy a csendőrök egymást veszélyeztetik tüzüikkel. Ezért úgy kell itt is eljárni, mint az átkutatandó tanyák stb. körülzárásánál ismertettem. Minden csendőr ismerje a terepen azokat a helyeket, ahol a bajtársak tüzelőállásban vannak.

A partizánok elleni harcoknál általában tapasztalható volt, hogy a tűzfegyelem nem állott biztos alapon. Az ismeretlen helyekről lövöldöző láthatatlan ellenség az első időkben zavart keltett, míg rá nem jöttek a járőrök, hogy ilyenkor az azonnali fedezés és figyelés célravezetőbb, mint a lövöldözés. A célok felfedezése után indulhat csak meg a nyugodt, eredményes tüzelés és tervszerű harc. Ezért ebben a harcban a parancsnoknak mindig helyén kell lennie, hogy a legnehezebb percekben is kézben tarthassa embereit. Viszont ez a harc a legnagyobb önállóságot kívánja meg minden egyes csendőrtől, mert elkerülhetetlen, hogy elszigetelt helyzetbe ne kerüljenek kis csoportok, sőt egyes emberek is. A csendőrrel szemben nem új követelmény ez, mert rendes szolgálata is ezt követeli tőle, ezért válik be elsőrendűen ebben a harcban is.

Szurkáló vas használása.

Behatolás padlásra.

Hiba a láthatatlan ellenségnek nekimenni, mert ezért mindig súlyos árat kell fizetni. Ezért említettem a házkutatásnál is, hogy ha tüzet kap a járőr és a helyzet megengedi, vissza kell vonni valamilyen fedett helyre a kutató járőröket, mert a leküzdéshez tervet kell készíteni és elő kell készülni.

Ha erre nincs meg a lehetőség, a megtámadott járőrnek kell cselekednie, óvatosan, de gyorsan és mindig határozottan. Harc közben — miként a partizán — minél kevesebb ideig és minél kisebb célt mutasson. A körülfárásnál és üldözéskor egyaránt óvatosan, rejtve vagy fedve kell megközelíteni a terep rejtőzésre alkalmas részeit (kukoricás, cserjés területek stb.), mert a partizán ezek szélében lapul és figyel.

Harcokcsi vagy páncélgépkocsi igen alkalmas a terepfedezetben megbújt partizánok leküzdésére. Délvidéken is alkalmaztuk ezt az eljárást. A bekerítő járőrök gyűrűjén belül a páncélgépkocsi behatol a fedett tereprészbe és kézigránáttal, tüzeléssel letöri az ellenállást.

A páncélgépkocsi után, annak fedezete mellett 3 fős géppisztolyos, kézigránáttal felszerelt járőr

Kenderkazalban kiépített partizán rejtékhely.

halad, mert a sűrűben megbújt partizánokat a gépkocsiból nem lehet jól látni, a követő járőr azonban könnyen észreveszi azokat és géppisztollyal, kézigránáttal megsemmisíti.

Ahol páncélgépkocsi nem áll rendelkezésre, amint már említettem, a terepfedezetet rejtve, kúszva kell megközelíteni s a járőr abban lassan előrehaladva, maga előtt kézigránátot dobva, a megbújt ellenséget ki tudja füstölteni.

Szalma stb. kazalba megbújt partizánt, ha nem lehet megközelíteni, legcélszerűbb kiégetni. Erre a célra alkalmas a foszforos lövedék.

Ha a rejtett megközelítés lehetséges, itt is legjobb eszköz a kézigránát.

Legnehezebb helyzet elé állítja a járőrt, ha a partizánok házban, helyiségben vannak megbújva. De itt is vannak bevált elvek. A házat valamelyik oldalról rendszerint meg lehet közelíteni. Ha van erre is legjobb a páncélgépkocsi. Ha a járőr a házat meg tudta közelíteni, dobjon be az ablakon, ajtón át 1—2 kézigránátot a szobába, s robbanás után ugorjon oda be. Füstgyertya is megteszi a hatását, de lehet a kettőt együtt is használni. Így azután szobáról-szobára lehet haladni, mígnem az egész ház kitisztítása befejeződik. Közben a tűzoltalmat nyújtó járőrök kívülről figyelik a házat, hogy a behatoló

Gyülekezés átkutatás után.

járőrt hátulról ne érje támadás s a menekülést megakadályozzák.

A legnehezebb padlásra felmenni. Ilyenkor küldjön a járőr egy házbelit maga előtt, vagy ha ezt nem lehet, ide is egy-két füstgyertyát vagy kézigránátot dobjon be a behatolás előtt.

Felfedezett rejtékhelyre egyszerűen bebújni sohasem szabad. Ide is füstgyertyát vagy kézigránátot kell előbb bedobni és utána bevilágítással meggyőződni a hatásról. Ha mód van rá, a földbe vájt rejtékhelyeknél a vízzel kiöntés is igen eredményes.

A partizánok elleni harc legjobb fegyvere a kézigránát, ezért ebben kell a partizánok ellen harcolókat a legtökéletesebben kiképezni és a járőröket ezzel bőségesen ellátni. De éppen ilyen fontos, hogy minden más rendelkezésre álló fegyvert is tökéletesen tudjon kezelni a harcos, mert csak így tudja teljes sikerrel alkalmazni azokat az elveket, melyekkel hazája földjét megtisztíthatja az orvgyilkosoktól.

Csendőrkarácsony.

Írta: AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN.

A hó szikrázik fenn a Hargitán,
őrt állnak sudár, hallgatag fenyők.
A hold lámpása leng a szűz magasban...
Karácsonyest van. Jézus földre jött.

Két csendőr áll az úton. Megpihentek.
Ünnepnap nekik nincs talán soha...
Karácsony sincsen, pedig ott előttük,
a karácsonyfák végtelen sora.

...Most valahonnan messziről... az égből?
— Vagy tán a völgyből torony küldte fel? —
Harangszó hallszik halkán, elmosódva,
s im, két magányos lélek ünnepel!

A két csendőr, a kalapját levéve
áll a fehéren fénylő fák alatt.
Imádkoznak a szép székelly hazáért,
mely övék újra: boldog és szabad!

Két székelly csendőr Jézust kérve-kéri,
hogy őrizzen meg völgyet és hegyet,
folyót, fenyőfát! Csöppnyi két kezét
terjessze ki egy árva nép felett!

Aztán indulnak újult, könnyű szívvel,
— a halk harangszó vándorol velük, —
csizmájuk vígan csikordul a hóban...
Lám, nekik is volt boldog ünnepük!

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága névnapjának megünneplése.

Nagy lelkesedéssel ünnepelte meg az ország a Kormányzó Úr Ő Főméltósága névnapját. December 6-án a honvédség és a csendőrség tisztikara és legénysége ünnepi istentiszteleten vett részt. Budapesten az istentiszteletek után a csendőrtisztikar és legénység a Bösörmenyi-úti csendőrlaktanya udvarán sorakozott fel. 11 óra 30 perckor kürtszó jelezte vitéz Faragho Gábor altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelőjének érkezését. A felügyelő úr fogadta a díszszázad parancsnokának jelentését, ellépett az arcvonal előtt, majd kiosztotta a Budapesten állomásozó tiszteknek és legénységnek a Kormányzó Úr Ő Főméltósága által adományozott kitüntetések. Ezt követőleg a következő beszédet mondta:

Kedves csendőr bajtársaim! Örülök, hogy mint a m. kir. csendőrség felügyelője immár másodízben adhatom át a K o r m á n y z ó Ú r Ő F ő m é l t ó s á g a által adományozott kitüntetések. Biztos vagyok benne, hogy az elkövetkezendő években is méltónak bizonyul a testület arra, hogy ilyen nagy számban részesüljön a Legfelsőbb Hadúr elismerésében.

Önök mindnyájan kiérdemelték ezeket a kitüntetések, mert lankadatlan munkával és testi, lelki fáradságot nem kímélve szolgálták az ország nyugalmanak és közbiztonságának nehéz feladatait, átérezve és tudva azt, hogy ezek a feladatok a mai viszonyok között százszorosán nehezek és fontosságukat hangoztatni alig is szükséges.

Körülöttünk ég a világ, de nálunk törvényes rend, élet- és vagyonbiztonság uralkodik. Ennek szilárdításán és állandósításán kell minden csendőrnek munkálkodnia.

A miniszterelnök úr minapi képviselőházi beszédében kijelentette, hogy az ország közrendje biztosítva van s azt belülről soha senki fel nem boríthatja.

Nagy elismerés ez a testület részére s a kitüntetések éppen ezt az érdemet jutalmazták.

A kitüntetés mindenkor kötelezi azokat, akik abban részesültek, de kötelezi az egész testületet is, melynek tagjai érdemeseknek bizonyultak erre. Kötelezi a kiválókat, a legjobbak legjobbait a még több munkára, a még fokozottabb kötelességteljesítésre, a példaadásra, a fiatalabbak vezetésére. Ezt várom Önöktől én, ezt várja a csendőrség minden tagja, a honvédség és az ország minden hű fia. Elvárja azonban

A m. kir. csendőrség felügyelője kiosztja a kitüntetéseket.

elsősorban a Legfelsőbb Hadúr, aki testületünket erre a sok kitüntetésre érdekesítette. Büszke vagyok erre és büszkének kell lennie minden csendőrnek!

Ez a csendőrszellem! Minél többet, tiszteletet, százszorosát nyújtani és kitartani, utolsó lehelletig. Ez a szellem sugározza mindenfelé a nyugalom és biztonság érzését.

Ez a szellem erősíti bennem azt a hitet, amelyet oly sokszor hangoztatok és amely hitet minden csendőrnek magáévá kell tennie, annak második természetévé kell válnia!

Az én hitem a csendőr becsületében és megbízhatóságában olyan erős, hogy ezen a

hiten minden felforgató szándéknak meg kell törnie!

Én tudom, hogy a közbiztonságot a csendőr kezében tartja, mert ez a kéz lesújt mindenkire, aki a törvényt áthágni merészeli.

Ennek a nyugalomnak kell eltöltenie mindenkit ebben az országban a csendőr munkája és helytállása révén.

Viseljék ezeket a kitüntetéseket egészséggel és legyenek büszkéek arra, hogy a csendőrség legjobbjai közé tartoznak.

Délben a tiszti- és tiszthelyettesi étkezdében a tisztikar és legénység egytálételes díszében vett részt.

A m. kir. csendőrség felügyelője beszédet intéz a kitüntetettekhez.

Bodrogi S. őrm. felv.

A csendőrségi közigazgatási nyilvántartó munkája.

Írta: Dr. nemes VARGA FERENC g. százados.

Az új eszendő első heteiben eddig nélkülözött könyvecske érkezik valamennyi csendőrpáncsnok-sághoz és szervhez. Bizonyára lesznek olyanok, akik első látásra bizalmatlanságot éreznek iránta, de legyenek ezek megnyugodva, igen hasznos segédletet nyernek benne: a csendőrséget érdeklő jogszabályok mutatóját.

A csendőrség a nagy államgépezet végrehajtó szervének egyik jelentős tényezője s mint ilyennek teljesen tisztában kell lennie az állam akaratával. Az állam pedig jogszabályokban juttatja kifejezésre akaratát, részben törvényhozó szerve útján törvényekben, részben az általa adott felhatalmazás alapján — a miniszterek útján, rendeletekben. Ezeket a jogszabályokat a csendőrnek ismernie kell, mert hiszen ellenkező esetben alapvető hivatásának, az államakarat végrehajtásának nem tud megfelelni. Tagadhatatlan, hogy ezeknek a jogszabályoknak a száma igen nagy, mert a jogszabályok az élet minden fontosabb megnyilvánulását szabályozzák az állam céljának megfelelően. Ennyi törvényt és rendeletet hiánytalanul nem tarthat észben senki, de a végrehajtó szervnek feltétlenül kell tudnia azt, hogy milyen jogszabályok vannak s azok hol találhatók. Különösen a ritkábban alkalmazott s így kevésbé ismert rendeletek esetében van ez így. Az ilyen esetek felvetődése állítja a csendőrt a legnagyobb nehézségek elé. Azt esetleg tudja, hogy valahol már olvasta a felmerült eset szabályozását, csak azt nem, hogy hol és megkezdődik a rendelet keresgélése. Azt hiszem, erről nem kell bővebben szólni, mert ki ne lett volna közülünk már olyan helyzetben, hogy végig kutatott sok utasítást, közlőnyt, rendeletgyűjteményt és utána csüggedten adta meg magát sorsának: „Nincs, pedig tudom, hogy valahol már olvastam.” Még jó, ha nem érezzük ennek az eredménytelen keresgélésnek azonnal a hátrányát, mert van idő a kutatására. Komolyabb a helyzet, ha azonnal intézkedni kell és vagy semmilyen, vagy helytelen jogszabályt alkalmazunk. Ebből nemcsak a csendőrré, hanem a kincstárra is jelentős kár hárulhat. Álljon itt egy példa. Talán másfél esztendővel ezelőtt az egyik dunántúli őrs árellenőrzés során azt állapította meg, hogy továbbtenyésztésre szánt malacot a hatóságilag megállapított kilogrammonkénti árnál drágábban árusítanak. A malacokat őrizetbe vette és a községi előljáróság útján, a sertésekre megállapított hatósági áron eladatta. A malacok volt tulajdonosa pert indított a községi előljáróság ellen. Azt állította, hogy az ilyen kis malacok ára súlyra való tekintet nélkül eladó és vevő között szabad egyezkedés tárgya. Érvelése helyes volt, mert egy közellátásügyi miniszteri rendelet ily értelemben intézkedett. A községi előljáróság a felelősséget azzal hárította el magáról, hogy ténykedésének jogszerű voltát igazoló felvilágosítást kapott a csendőrről, tehát őt mulasztás nem terheli, így a polgári perben nem is marasztalták el. A felelősség ilyenformán a csendőrrésre hárult, melynek minden következményt viselnie kellett a jogszabály nem tudása által előidézett káresetből folyólag. Az ehhez hasonló esetekre most már rendelkezésre áll a „köz-

ellátási rendeletek gyűjteménye“ minden őrsön, amiben igen áttekinthető rendszerezésben, igen könnyen megtalálhatók a vonatkozó rendeletek, tehát a megkövetelhető gondossággal való eljárás esetén hasonló hibák nem fordulhatnak elő.

A jogszabályok feltalálásának nehézségeit egyes bajtársaink úgy enyhítették, hogy abécé sorrendben nyilvántartottak minden őket érdeklő rendeletet.

Intézményesen is igyekeztek segíteni ezen a nehéz helyzeten, amikor ide s tova 10 évvel ezelőtt a legfontosabb rendeletek gyűjteményét, mint magánmunkát, minden csendőrségi szervhez eljuttatták. (Abay-féle Tárgy- és számmutató.) Ennek a nagy fáradsággal összeállított kiváló segédletnek hosszú időn át nagy hasznát vehette mindenki a testületnél.

Az élet azonban folyik tovább. Új helyzetek új szabályozást követelnek és az annak idején kiváló segédlet lassan elavul. Akármilyen nagy segítség is tehát megjelenése után egy ilyen segédlet, idővel elavul, pótlásra szorul. Egy két év múlva hiába keressük abban az új rendeleteket, nincsenek. Ezek a rendeletek olyanok, mint a bujkáló gonosztevők, csak bajt és kellemetlenséget okoznak, ha nem találjuk őket. A gonosztevőkről azonban ott van a nyilvántartás: a Nyomozókulcs! Miért ne lehetne az egyre változó, újuló jogszabályokról is egy ilyenféle, a való helyzetnek mindenkor megfelelő nyilvántartást csinálni?!

Önként adódik a gondolat: vezessünk minden meglévő, érvényes és megjelenő rendeletről nyilvántartást, adjuk át a csendőr kezébe és a kérdés megoldást nyert. A csendőr így uralni fogja azokat a rendeleteket, amiknek ellenőrzése az ő feladata és azokat is, amikre szolgálatával kapcsolatban szüksége lehet. Az a könyv, amelyik az útvessztőben így eligazítja, igazi jóbarát lesz.

Nyilván ez az elgondolás vezette a m. kir. belügyminiszter urat, amikor az 1943. évi január hó 12-én kelt 189.216/VI.—b. 1942. számú rendeletében (lásd: 2. Csk./1943.) a m. kir. honvédelmi miniszter úrral egyetértésben csendőrségi közigazgatási nyilvántartót létesített. Ez a szerv — a létesítő rendelet szerint — nyilvántartja a csendőrséget érdeklő általános érdekű törvényeket, valamint a tartós érvényű rendeleteket és ezekről évente, körülbelül a nyomozókulcs kiállításában, mutatót ad ki, a: „Jogszabályok mutatója a m. kir. csendőrség számára“ címmel. Ezt a mutatót odahelyezi minden csendőrpáncsnokság és szerv asztalára azzal a céllal, hogy őket mentesítse a jogszabályok és egyéb rendelkezések esetenként ismétlődő keresgélésének időt rabló munkájától és megszüntesse az ügyek intézésénél néha tapasztalható bizonytalanságot.

A mutató igen áttekinthető rendszerezésben úgy tartalmazza az egyes jogszabályokat, hogy azokat mindenki könnyűszerrel megtalálhatja. Vagyis, az egyes jogszabályokat

- a) szám,
- b) címző és
- c) tárgy szerint csoportosítja.

a)-hoz. A számszerinti csoportosításban a rendeletek a kibocsátás évére való tekintet nélkül az alatt a szám alatt szerepelnek sorrendben, egymás után, amely alatt azokat a kibocsátó szerv kiadta. A törvények pedig évszámuk és — római — sorszámukkal. Ez a csoportosítás nemcsak azért igen célszerű, mert

sokan különös érzékkel rendelkeznek a számok megjegyzéséhez, hanem azért is, mert sokszor (különösen ítéletekben, határozatokban, átiratokban, helyesbítésekben) csak az egyes jogszabályok számára történik hivatkozás. Ilyenkor a hivatkozott rendelet könnyen feltalálható a mutatóban.

b)-hez. A címszó szerinti csoportosítás a leginkább forgatott része lesz a mutatónak, mert a jellemző szó felvilágosítást nyújt a jogszabályra.

c)-hez. A tárgy szerinti csoportosítás a jogszabály tárgyat tartalmazza szó szerint úgy, amint a rendeletben található. Ezek a tárgyak több főtárgy szerint vannak csoportosítva (pl. szervezet és belsőszolgálat, közbiztonsági szolgálat, oktatás, stb.).

A „mutató” felőli elvileg 1. Az Országos Törvénytár; 2. a Budapesti Közlöny; 3. a Magyarországi Rendeletek Tára; 4. a Belügyi Közlöny; 5. a Honvédségi Közlöny; 6. a Csendőrségi Közlöny; 7. és a Csendőrségi Lapokban megjelent állandóbb érvényű jogszabályokat, illetve a szolgálat terén értékesíthető közleményeket és végül; 8. az esetenként kiadott jogszabályokat és a m. kir. csendőrség felügyelője figyelembejövő rendeleteit.

Természetesen leggyakoribb lesz a felsorolás a Csendőrségi- és a Honvédségi Közlönyben megjelent rendeletekről, mert a felsorolt többi forrásokban megjelent rendelték (szabályozások) közül a csendőrséget érdekeket a Csendőrségi Közlöny közli, mivel ezt minden órs megkapja.

Itt említem meg, hogy a Csendőrségi Közlöny a közigazgatási nyilvántartó felállításának alkalmával új külső formát kapott. Nevezetesen első oldalán megtalálható — célszerű csoportosításban — a benne megjelent rendeletek száma, tárgya és a közzététel oldalszáma. Ennek az a célja, hogy már az első tekintetre megállapítható legyen, hogy benne van-e az illető számban a keresett rendelet.

Azokat a rendelkezéseket stb., amelyeknek előfordulási helyét minden csendőrnek tudnia kell (Btk., közellátási rendeletek gyűjteménye, stb.) nem sorolja fel a mutató, mert ezzel a könyvecske terjedelme rendkívül megnövekedne és az áttekinthetősége csökkenne. Hiába keresnénk tehát a mutatóban olyan szabályozást, amely az utasításban van.

Ha pedig másféle jogszabályt nem találunk meg a mutatóban, akkor az általa felőlt hivatalos kiadványokban is hiába keressük, tehát ne is töltsük azzal az időt, hanem nézzünk máshol utána.

1944. lesz az első esztendő, amikor a mutató segítségét nyújtja a hozzáfolyamodó csendőrnek. Megtörténhet, hogy az aránylag rövid idő alatt még nem volt beledolgozható minden, amire szükség van s amire használat adja meg a feleletet. Éppen azért helyesen jár el az a parancsnokság, mely tapasztalatait, észleleteit a m. kir. csendőrség szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottságának rendelkezésére bocsátja. Így a tapasztalatokon alapuló, életrevaló elgondolásokkal is kiegészítve, az új könyvecske kifogástalanul betölti hivatását.

A mutató igen nagy előnye mindenféle hasonló magánmunkával szemben az, hogy minden évben megújul, az új jogszabályokat már közli, a hatálytalanokat elhagyja és a helyesbítéseket feldolgozza, tehát együtt halad az élettel.

PORTYÁZÁS

Ötödik karácsony, hogy az ágyúk dörögnek. Katonák és városok terülnek el véresen és kormosan, s a béke még messze látszik, de egyszer eljön és most karácsonykor kérjük Istent, hogy ez a béke már az emberi béke legyen. Adja meg nemzet a nemzetnek és ember az embernek, ami a másikat megilleti. Ne kívánjuk mások javát se nyelvben, se hitben, se javakban. Ezt adja az Isten a nemzetünknek, országunknak.

És adjuk egymásnak mi, emberek ugyanezt. Megbecsülést, jószándékot, mindenkinek mindent, ami az emberséges élethez szükséges. Szűnjön meg az önzés, az irigység, a kapzsiság. Ember az embert segítse, ne gáncsolja. Szedje össze már egyszer az ember az értelmét és használja úgy, hogy abból csak jó legyen és soha senkinek se rossz. Melengesse fel magában az ember azt a szikrát, amit Isten szikrájának tudunk. Legyen már egyszer melegítő és világító láng ebből a szikrából, ami az eddigi évezredekben át csak pisláskolt bennünk és szerephez alig juthatott.

Ilyen legyen végre már a béke, így adja Isten!

*

Egy postakezelőnő elégette a harctérre címezett leveleket s az értük járó bélyegek árát zsebre tette, a kisebb harctéri csomagokból pedig kiszedte a süteményt és megette. Kétévi fegyházat kapott jutalmul.

Ez a nő a rossz ember mintapéldánya. Az igazi tolvaj csak anyagi értéket lop, de ez emberi érzéseket, gondolatokat, sorskérdést jelentő sürgős közléseket, azt mondhatnánk, embereket lopott. Hogy eszébe jutott-e ez, nem tudjuk. Ha nem, akkor értelmetlen, hogyan tudott ekkora lelki tompasággal iskolákat járni és valamirevaló közállásba jutni, ha pedig igaz, akkor csakugyan nagyon rossz ember lehet. Tán nem is ember.

Könyveink, templomaink, szüleink szavai, példái mind az emberi tisztaságot és jóságot hirdetik és mutatják hozzá az utat, a kereszt pedig, amelynek születését most ünnepeljük, maga a tiszta jóság. El kell rajta gondolkodni, hogy mégis mennyi a rossz ember. Nemcsak a bűnözőt — tolvajt, rablót — értve, hanem azt a sok mást, aki a törvény határán belül él és mozog, de mégsem mondható jónak.

Mi hát a jó és mi a rossz? A válaszfalat közöttünk semmiképpen sem a büntetőtörvények szabják meg. Ez túlságosan nagyvonalú elválasztás lenne. Hát akkor az a jó ember, aki a koldusnak pénzt, vagy kenyeret ad? Nem, mert ez is csak hajszálnyi jó vonás, de nem maga a jóság, ami nagyon sok ilyen hajszálfinom vonásból szőtt, körülírhatatlan emberi tulajdonság. Elérni csak Egyvalaki tudta, Aki most születik karácsonykor s Akit tiszta jósága Istenné tett.

A tiszta jóságot megtestesíteni csak Ő tudta, de példája mégis csak itt van előttünk, csak követni kell, hogy legalább megközelíteni tudjuk. Ehhez azonban ismerni kell a példáját. Pontosan elmélyedve, részletesen, gondolkodva, az egyszerűnek látszó szavak és tények mögé pillantva.

Tudunk-e eleget Krisztusról? Nem. Általában csak annyit, amit gyermekkorban otthon, iskolában, templomban hallottunk róla. A jászolt, a háromkirályokat és még néhány kiemelkedő mozzanatot. Inkább csak a színes vázat, a lényegét már kevésbé. Ezt a felnőtt értelem értené meg inkább, de akkor már közbelép az úgynevezett élet, a munka, a napigond, meg a szórakozás keresése, a testi pihenés vágya. Ami kiragadott részleteket Krisztusról a vasárnapi prédikációkból megismerünk, csak töredezett töredéke a nagy egésznek.

Olvasni kellene Krisztus életéről, haláláról. Van ilyen munka, nem is egy. Minden könyvtárban ott kellene lennie, értve a könyvtáron azt a néhány kötetet, ami minden valamirevaló ember polcán vagy ládájában elérne. Krisztus életéről is elérne ott egy kötet.

Olvasni kellene ilyen könyvet, hogy tisztábban lássuk a lényegét annak, amit kereszténységnek nevezzünk. Ettől még senki sem lesz szerzetes, hanem csupán emberebb ember. Emberséges ember, a jót a rossztól megkülönböztetni tudó ember, amilyen Krisztus volt, míg a földön járt. Mert akkor Ő is dolgozó, küzdő, a jót elismerő, a rosszat ostromozó férfi és egész élete a tiszta emberséget példázó férfiellet volt. Igazi férfidolog ezt követni.

Többet kellene róla olvasni. Minden tisztességes ember sokszor kutatgat önmagában. Keresi magában a jót és a rosszat, hogy az egyiket erősítse, a másikat kigyomlálja. Van mit. Mindenki. Tele vagyunk kusza indulatokkal, önzésekkel, és túlhangos bennünk az érdek hangja. Sokszor a legjobb szándékkal sem tudjuk a helyes utat megtalálni. Hol van a jószándék határa, ami mögött már a puhaság lakik? Hol van a jogos és tisztességes önzédek határa, amit túllépni már ostobaság lenne? Sokat küzdött, tapasztalt, nagyon érett értelmű ember az, aki ezekre és a hasonló kérdésekre biztos választ tud adni magának.

A családi életben mennyi a zavar, ami a jó felismerésével elkerülhető lenne. Apró kis gonoszágok, konokságok és önzések, erőszakoskodó akaratok rontják meg a békességet. Azután hol vannak a jóbarátok? Mindenki azt mondja, hogy ritkán találni ilyent. Miért? Mert hiányzik a tiszta emberség, de nemcsak mindig másokból, hanem talán és elsősorban belőlünk.

Karácsony szép ünnep, nagy ünnep, érezzük mindnyájan. De nem elég érezni, érteni is kell. Meg kell tanulni, s ahhoz olvasni, gondolkodni kell, meg kell ismerni Krisztus életét és tanítását. Nemes, férfias és a legemberibb tanulmány. Okossá, szilárdra és tiszta emberré nevel. Katonaöseink már csak eléggé férfiak voltak s életük tartalmát, magyarságuk mellett, a krisztusi tanítás adta és kardjuk mellett mindig ott látjuk a keresztet is.

Úgy őrzi Sárosi Béla a középcsatárt, mint a zsandár — mondja Pluhár István a labdarúgó mérkőzés rádióközvetítésében.

A zsandár a csendőr becéző neve. Amikor ezt mondják, szeretnek bennünket. Ez az elnevezés ránkragadt a régmúltból, habár semmi eredési és származási közünk nincsen hozzá, mert a magyar

csendőrség nem az osztrák zsandárság örököse és folytatása. Azonfelül az is igaz, hogy a zsandárok viselt dolgai magyar földön nem éppen üdítő emlékezésre alkalmasak. Idegenek voltak nekünk ők és idegenek voltunk nekik mi, ez mindent megmagyaráz. Az idő patinája mégis befedte az idegen színeket és kivonta e szóból az idegen ízt. Más fogalmakkal is megtörtént ez, fogadjuk hát el, hogy a zsandár szóval nem bántani akarnak bennünket, hanem szeretni. Legyünk a törvények nevében csendőrök, a bizalmasabb barátkozás nevében pedig itt-ott zsandárok. Pluhár István is biztosan úgy éreztette és úgy érezte a szót, amikor sokezeres rádióhallgatótábor előtt használta.

Együttal ezzel szép dicséretet is kaptunk tőle. — Úgy őrzi, mint a zsandár... Ez azt jelenti, hogy földi halandók őrízni biztosabban már nem tudnak. Ami a csendőr kezeügyébe kerül, az megvan. Nem tűnhetik el, nem is mozdulhat. Centimétereket sem. Semmiféle csalafintasággal, ügyességgel vagy nyers erővel ki nem mozdulhat a helyéből, mert őrzi a csendőr.

Az erő és megbízhatóság egyszerű, keresetlen, de annál értékesebb elismerése ez. Az ilyen tömör, általánosan ismert és elfogadott megállapításokat a köztudat hosszú idő ismételt és ismételt tapasztalatai alapján veszi használatba. Az ilyesmit reklámmal és más mesterséges dolgokkal nem lehet megalapozni. A szállóige a gyakorlati életben érik meg, ezrek és százazrek egyező tapasztalataiból és megfigyeléseiből, de ha egyszer megérlik és egy mondatban kifejezésre jut, időtállóbb a kovácsolt vasnál. A szállóigét nem lehet agyonvern, nincs vele szemben bizonyítás, nem lehet kilopni a köztudatból, mert minden rögből, bokorból és szájból újra és újra megterem, folytatódik és az emberek úgy hisznek benne, mint a miatyánkban.

Nagy rang az, ha valakiről vagy valamiről szállóige szól. Nekünk megvan a magyar nép előtt ez a rangunk. A szállóige nálunk is odatapintott ahol a lényeg van és ez nálunk a megbízhatóság, szilárdság. Lehet és van sok más jó és rossz tulajdonságunk, de ez mind másodrangú kérdés amellet, ami a szállóigében él. A mi fő vonásunk a köztudatban nem a serlokholmes-i színek — bár hiszen nyomozni is tudunk valamit —, hanem a belső erő nemcsak testiekben, hanem erkölcsben és akaratban is. Nem kicsinyeljük és nem keveseljük ezt a megítélést.

Sőt, azt érezzük, hogy ennél szebbet és elismertebb keresve se találhatnánk magunknak, mert az alapja mindenféle közszolgálatnak mégis elsősorban a becsület, ami pedig nem más, mint a megbízhatóság. Megtisztelő rang ez, köszönettel fogadjuk.

Igen ám, de mi lesz most már a fogolyszöktetésekkel? Mert azért úgy hazafelé mondjuk csak meg őszintén, hogy ezeken a szállóigéken lehetne még valamicskét kalapálni.

A nyomozókulcsban sok ezer elfogandó neve van. Ha az elfogandók közül minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonságért.

Békesség a földön.

Írta: Dr. EMBER KÁLMÁN.

Görbelábú lassú üggetésbe fordult be a ház sarkán s fekete szemeivel azonnal a bodzabokor táját kutatta. Senkit se látott, csak a szemelgető fekete-rigót, amely riadva röppent előre a nyirágak közé s onnan kiabált feléje. Szidta. Görbelábú, a rókasíveres kutya mindig azt érezte, hogy a rigó irigykedik rá és barátaira, akinek jó falatokat hordott az udvarra. Görbelábúnak két barátja volt: egy kakas és egy jérce.

Görbelábúnak joga volt barátokat választani, mert régi jószág ő a képviselő úrék házában: okos, fekete szemeivel mindent látott és ami nem tetszett a házban, azt megmorogta. Addig morogta, míg jónak nem találta. Így avatkozott bele a képviselő úr magánéletébe is, aki rendkívül elfoglalt, sűrűvérű ember volt, asszonya meg takaros, keménykező s hát nem egyszer összezdültek. Hangjuk ilyenkor heves volt és hangosabb, amire Görbelábú előbújt a karosszék alól és morogva kiment, hacsak lehetett a nyitott ablakon át.

— Látja, — mondta ilyenkor az asszony, — látja, a kutya se állja az ilyen hangot!

Görbelábú ilyenkor nem engedte meg, hogy becézzék, simogassák; csak ha elmúlt a zaj, hagyta abba a morgást. Érte kellett azután menni. Az úr vagy az asszony kértek bocsánatot tőle. Ezt elvárta s ilyenkor még vakkantott valamit, talán azt:

— Mért nem tudtok békében élni?

Az úr és az asszony lassan megértették Görbelábút úgyannyira, hogy ha mégis adódtak nézeteltérések, Görbelábúnak elég volt csak felállnia, rájuk nézni. Egy hang még az összekülönbözésből, akkor Görbelábú szűkölni kezdett. Beszélt a maga nyelvén, de jól beszélt, mert egyszercsak mintha végleg megszűntek volna a hangoskodások.

Görbelábú veres, sűrűnfekvő, erős, fényesszőrű tacsó volt. A szívébe született szeretetét — gyermektelen lévén — a ház és az udvar lakóira pazarolta. Mikor gazdáit jobb belátásra bírta, az udvarban teremtett maga körül meleg, szelíd, barátságos világot. Két barátja volt, amint mondtam már, egy kakas és egy jérce. Azt hiszem Görbelábú választhatott volna többet is, de ő tudja, hogy mért nem tette ezt. Talán csak kettőig tudott volna számolni?... Nem tudom, de — sajnos — rosszul tette Görbelábú, amit tett. Bizonyos, hogy nem gondolt semmi rosszat soha senkiről, bizonyos, hogy nem akarta elaprózni szeretetét s ezért volt az, hogy mindig csak a kakas és a jérce siettek eléje vagy utána és csak lesték, mit ad nekik. Mert hozott valamit mindig: kenyérdarabot, csontoshúsocskát vagy tésztamaradékot. Finom falatok ezek olyanoknak is, akik elé reggel és este bőségesen szór a szakácsnő.

Görbelábú letette a falatokat vastag fűre vagy lapos köre, ő tudja miért ide, talán, hogy szemét ne érje azokat. Letette és elvakkantotta magát. A két barát rögtön ott termett és falatozni kezdett békésen. Addig Görbelábú körbejárt, nevetni lehetett volna rajta: apró, erős, ívelt lábszárai szaporán járták a kört, egyik szeme barátain, másik az irigy, mindig éhes többi tyűkfésésen. Ha onnan valamelyik át akarta volna lépni a kört, Görbelábú megállott, kinyitotta a száját, felhúzta a pofabőrét,

alatta sűrű fehér fogak fenyegettek, torkából meg gurgulázó morgás kelt. A tyűkok, csibék megállottak, apró fejüket tétován mozgatták ide-oda, lát-szott, nem értik a különbségtévést s végül is viszszaszaladtak a másik kakas tanyájába szemelgetni, bogarat kergetni...

Görbelábú úr lett az udvaron is. Barátja, — mondom, — csak kettő volt, de ezek őszinték, tisztelője sok volt, de csak felszól. Tisztelőit nem sokra értékelte, két barátjáért élt, halt és harcolt. Mikor a jércét, a jóhúsú, csinos jércét egyszer a szakácsné magához édesgette és hirtelen, diadalmas arccal felkapta és a konyha felé vitte, Görbelábú a bodza alól szűnyókálásából felriadva, úgy megcsaholta, úgy megkapkodta, hogy a jérce könnyen szabadult a védekező, kapkodó emberi kezek közül. A jérce boldog karattyolással szaladt el, mögötte meg Görbelábú lihegett. Ha teheti a jérce, biztosan megölelte volna az Urát. Így csak megállott vele szemben és elpanaszolta a merényletet, amit Görbelábú illő csendben hallgatott végig, majd vakkantott egyet és ezzel pontot tett az eseményre.

Béke volt a földön, akarom mondani: az udvarban, nagy béke. Mindenkinél jutott egy falat, dolga mindenkinél volt s volt valaki, aki parancsolt is.

Én szabadságon voltam a szomszédban és igaz örömmel figyeltem Görbelábút és két társa szépséges életét. Jól esett Görbelábú önzetlensége és a tekintély, ami körötte volt s ami olyan volt, hogy nem ártott a köznek. Semmi jelét nem láttam annak, hogy Görbelábú ellenszolgáltatást kívánt volna bármikor is, de az valószínű, hogy jólesett neki, mikor megjelenén a feljárt lépcsőin, a két tyűkjószág eléje sietett és a maguk nyelvén megkérdezték tőle, talán ezt:

— Hogy aludtál?

Azt is köszönetnek vehette, hogy üdvözlés után a jószágocskák közrefogták s úgy sétáltak végig az udvart, a birodalmat. A többiek nézték őket, nézték, kitértek előlük, valamit motyogtak is, de — mondom, mert láttam, — rend volt és csend. Békesség.

A képviselő úrék az ablakból figyelték a békés világot, a képviselő úr karja az asszony vállán volt, az asszony síma arca ilyenkor megpirosodott. Az udvarból egy társadalom élete vetődött a ház ura és asszonya elé magyszórá őszön ép úgy, mint a zöldek megindulásakor. Az asszony csendesen mondta:

— Milyen szép ez a békesség!

Egyszer aztán mégis baj történt. Honnan indult, nem tudom. A Görbelábú részéről megmutatott kivételes elbánás-e, a megkülönböztetés ténye-e avagy egyszerűen az irigység szülte-e a gyűlölet pusztító erőt, nem tudom. Utólag sokat gondolkoztam rajta, de még sem tudtam hibáztatni Görbelábút. A történetek azt mutatták, hogy nagy hiba volt csak két barátot tartani. Többet kellett volna. Lehet, hogy Görbelábú nem tudott választani: mennyit és kiket? Lehet, azt mondta magában: a sok barát hamarabb összevész egymás között s ez csúfabb, mintha mások között történik ez. Mindegy, nem tudhatom.

Azt láttam, hogy egyszercsak hirtelen összeszaladt az udvar társadalma a bodzabokor felé éktelen kiabálással. Elöl a nagy, fehér kakas, a mellőzött társadalom vezetője, az rohant nagy, súlyos léptek-

kiderült, hogy az asszony számára fontos, titkos parancsok voltak, melyeket az utasítás szerint elolvasás után azonnal el kellett volna égetni, de az asszony inkább befalazta őket.

Amikor a házkutatást befejeztük, két embert otthagytam azzal, hogy aludjanak ott, mert ha esetleg az éjjel még jönne valaki, nem lesz, aki ajtót nyisson. Mi pedig megkezdjük tolmács útján Tamara kikérdezését. A következőket mondta:

Neve: Gy. Tamara J., született 1920 október 9-én, T. tartomány K. községben, vallását nem tudja, egyetemi hallgatónő, férjes, a 3055. sz. orosz gyalogezred H. és K. osztályának őrmestere, N. K. V. D. tag, kiképzett hírszerző.

Elmondta, hogy T-ban egyetemre jár. Amikor másodéves hallgató volt, 1937. évben, az ott állomásozó gyalogezred politruka (politikai biztos) gyakran meglátogatta az iskolát. Csinos fiatalember volt, ezért a lányok szívesen látták maguk között.

Amikor már jól megismerték egymást, őt egy délután a politruk a lakására rendelte, ahol hosszasan elbeszélgetett vele, vázolta az orosz hadsereg terveit és megkérdezte, hogy volna-e kedve hírszerző iskolába menni. Az elfogyasztott szesz hatása alatt vállalkozott erre és aláírt egy nyilatkozatot. Pár hét múlva őt és 4 tanulóleány társát G-ba vitték, ahol 6 hónapos kiképzést kaptak. A tanfolyam fő tantárgyai katonai természetűek voltak. Különös súlyt helyeztek a robbanó anyaggal való bánásmódra és az ejtőernyős ugrásra. A tanfolyam elvégzése után vizsgát tettek, amit főlavatás követett. Ettől kezdve mint őrzető a hadseregnek rendes tagja lett. Egyetemi tanulmányait tovább folytatta s csak időnként hívták be gyakorolatra. Egy év múlva férjhez ment egy pilóta hadnagyhoz, aki jelenleg a t-i repülőiskola oktatója.

1941. őszén a politruk ismét magához hívatta és közölte vele, hogy legyen készen, mert rövid időn belül indulni fog. Azt nem mondta meg, hogy hova és milyen feladattal. Kb. 3 nap múlva az esti órákban egy gépkocsi állt meg a kapuja előtt és felszólították, hogy öltözzön fel jó meleg ruhába, mert indulnak. A gépkocsi a repülőtérré vitte, ahol a politruk már várta és közölte vele, hogy hárman mennek. Ő a parancsnok. Rövid buzdító beszédet tartott és kikísérte a hangárokhoz. Ott bemutatták neki két társát. Az egyik férfi, a másik leány volt. Egyiket sem ismerte. A férfinél 30 kg robbanóanyag és kb. 10 kg szárított kenyér, a leánynál rádió adóvevő készülék volt. Itt rájuk kötötték az ejtőernyőket és valamennyien 1—1 pisztolyt kaptak. Neki a politruk beszállás előtt átadott egy lezárt borítékot azzal az utasítással, hogy azt csak a földreérés után bonthatja fel. Ezután rövid búcsúzás következett, majd a gép a levegőbe emelkedett. Fogalma sem volt, hogy merre szállnak.

Kb. 1 és félóra repülés után a navigátor jelt adott az ugrásra. Először a férfi ugrott, utána a rádióleánynak kellett volna ugrani, de az félelmében elájult. Amikor a gépet kísérő katona ezt észrevette, az ájult leányt a gépből kidobta s utána ő ugrott. Igen nagy magasságból ugorhattak, mert dacára a teljes szélcsendnek, végtelen soká ért földet. Ő egy erdő melletti búzaföldre esett, ahol azonnal elásta az ernyőt. Mivel társai közül senkit sem látott, egy kisebb búzakazal tetején lefeküdt.

Másnap hajnalban fölbontotta a levelet, amelyben a következő parancs volt: „Szedje össze társait és menjen velük O. község közelébe. A falut egyedül közelítse meg. A falu közepén álló gémeskútnál számára posta van. A további parancs abban lesz.” A levél mellett a borítékban volt még három igazolvány magyar és német nyelven, az ő és társai nevére. Az igazolványon a magyar katonai állomásparancsnokság körbélyegzője volt. Mellékelve volt még egy térkép. Az igazolvány szerint ők mindhárman O. községbeli lakosok.

A tanított módszer szerint társait megtalálta. Ugyanis az volt az általános parancs, hogy az ugrást követő reggelen óvatosan tájékozódni kell, hogy hol vannak és a legközelebbi országúthoz, álló vagy folyó vízhez kell igyekezni és addig ott maradni, míg valamennyien össze nem jönnek.

Még aznap délután először a leánnyal, majd a férjével találkozott. Egy közeli búzaasztagba bújtak be és ott a szárított kenyérből jóllaktak. Ezután két társának az igazolványt átadta és elhatározták, hogy az éjjelt ott töltik s másnap Tamara bemegy a postáért.

Az esti szürkületben egy asszony közeledett feléjük, aki a hátán rőzsét cipelt. Tamara eléje ment és megkérdezte tőle, hogy milyen községek vannak hozzájuk legközelebb, hol, milyen katonaság van és milyen az ellenőrzés. Az asszony elmondta, hogy igazolvány nélkül nem tanácsos járkalni, mert mindenkit igazoltatnak. Erre megmutatta az asszonynak az igazolványát, de az olvasni nem tudott, ezért elkérte az asszonyét és így győződött meg igazolványának helyességéről. Éppen olyan volt, mint az asszonyé.

Másnap reggel a hátukra kötöttek egy csomó rőzsét és elindultak O. felé. A rádiókészüléket a kezükben vitték és ha valaki szemközt jött, eldugták az útszéli bozótba.

O. község körülbelül 10 km-re volt. Társait Tamara a falu szélén visszahagyta, ő pedig bement a faluba. O.-n katonaság nem volt. A gémeskút valóban ott állt a falu közepén. Amíg vizet ivott, megfigyelte, hogy az ágas törzsébe egy 1 tollú nyíl van bevésvé. Erről tudta, hogy a posta az ellenkező oldalon a kövek alatt van. Hátán a rőzsével leült az ágasnak arra az oldalára és addig pihent ott, amíg sikerült a kő alól egy összegyűrt papírt kihalászni. A papíron ez állt: „Azonnal menjen a falu végén lévő elhagyott kunyhóba. A készüléket helyezze üzembe és keressen összeköttetést.” Tamara ezután visszament társaihoz és közölte velük, hogy az est beálltával üzembe helyezik a kunyhóban a rádiót. Ez meg is történt. Hamarosan összeköttetést találtak. Jelentették, hogy eddig minden rendben van. Ugyanakkor a következő parancsot kapták: „A további parancsig pihenni. A postába helyezze el az alábbi parancsot: Még ma induljon K. községbe és jelentkezzék munkára a bírónál.”

Másnap reggel a rádiótávírásnő a készüléket vételre állította és jött a parancs: „Kunyhójuktól délre 3 km-re a domb mögött húzódik a B.-i vasútvonal. Megfigyelni és robbantani. Eredményt jelenteni.”

A parancs vétele után azonnal elindultak. Megállapították, hogy ezen a vonalon csak megrakott,

kifelé haladó tehervonatok mennek. A vasútvonal egyik oldalán erdő húzódik, a másik oldal puszta. A férfit Tamara visszaküldte a robbanóanyagokért, űk pedig az erdőben bújtak meg. Amikor az est beállt, a robbanó anyagot két részre osztva, levitték a sínparhoz és egymástól 20 méterre a talpfa mellett kézzel leásták. A robbanóanyag faláda volt préselve. A láda teteje át volt fúrva és ebbe a lyukba helyezték bele a körülbelül 10 cm hosszú, ceruza vastagságú, vékonyfalú, mindenfelől zárt üvegcsövet, amelyben „Molotov” folyadék volt. Ennek a folyadéknak az a tulajdonsága, hogy ha levegő éri, erős szűrő lángra lobban. Amikor elkészültek, behatoltak az erdőbe és egy kilátópontról figyeltek a vonat érkezését.

Körülbelül egy órai várakozás után vonat dübörgése hallatszott. Amikor a vonat mozdonya az első aknára ráfutott, nagy láng csapott fel, amit fülsiketítő robbanás követett. Pár pillanat múlva pedig egy másik s hamarosan egy harmadik. A mozdony is felrobbant. Amikor a robbanások visszhangja elült, a vasút felől lovak nyerítése, emberek kiabálása és jajgatása töltötte be a levegőt. Nemsokára a vonat felborult kocsijai közül több kigyulladt, mert a kályhákban tűz volt. Nem tudja, milyen szerelvény volt, magyar-e, avagy német.

Még azon az éjszakán jelentették: „A parancsot végrehajtottuk. Egy vonat megsemmisült.”

Két nap múlva azt a parancsot kapta, hogy keressen megfelelő leszállóhelyet és jelentse, mert repülőgép megy érte. Társai maradjanak a helyükön és várják a további parancsot. A megfelelő leszállóhely jelentése után a kijelölt helyre a repülőgép pontosan megérkezett. Nyugodtan leszállhatott, mert 10 km-es körzetben katonaság nem volt akkor. A repülőgép egyenesen T.-ba vitte, ahol személyesen is jelentést tett.

Ezután visszakerült az egyetemre. Főnökei nem titkolták a hallgatók előtt az ő hollétét, sőt példaként állították a többi elé. Ezért a cselekményéért kitüntetést és előléptetést kapott.

1942 februárjában ismét jött a parancs, hogy készüljön.

(Folytatjuk.)

Fouqué porosz tábornok több súlyos sebből vérezve osztrák dragonyosok fogságába esett. A dragonyosok ezredese, Voit báró, saját lovát ajánlotta föl a sebesült generálisnak, hogy azon a sebészekhez vigyék. Fouqué tábornok az ezredes aranyhímzésű csótáros, gazdag nyeregfelszerelésére mutatva, mosolyogva jegyezte meg, hogy kiömlő vére tönkre fogja azt tenni. Voit báró ezredes udvariasan így válaszolt: „Az én szép nyeregfelszerelésemet egy hősnek a vére csak megbecsülhetetlen értékűvé emelheti.” Ez persze nem a világháborúban történt, hanem 1760-ban Reichshennersdorfnál, a hetéves háborúban, amikor az ellenfelek még lovagiasabban gondolkoztak.

*

A XVIII. század második felében a császári sereg részére kiadott szabályzat igen szigorú tűzfegyelmet írt elő. Így azt a katonát, aki ellenség előtt parancs nélkül elsütötte puskáját, a szakaszparancsnoknak kötelessége volt azonnal leszúrni.

Pillanatsfelvételek a vasúti csendőr szolgálatából.

Írta: ROVÁS ROVÓ.

A vasútállomás perronján tolongó néptömeg közt egykedvűen, szinte magáról megfeledkezve sétál egy ember, kezében aktatáska, szájában szimfónia. Séta közben meg-megáll és látszólag odaadással bámulja az állomás előtt pöfékelő mozdonyt. Van, aki gyakorló lókupecnek nézi, mások inkább azt tartanak róla, hogy hizott libákat szállít feketén a pesti zsidóknak. A bőröndje már biztosan a hordárnál van, akit jól megfizetett azért, hogy simán helyezze el a harmadik osztályon a padok alá, lehetőleg olyan helyre, ahol ártatlan arcú alakok ülnek. Ez arra jó, hogyha a hordárt megcsípi a tiltott portékával, ő maga könnyedén elszelíthet. Két cigánylegény, aki foltos bársonynadrágban ténfereg az állomáson, sóvárogva nézi az úriember kezében lévő kövér aktatáskát, amelyet bankóval tömöttnek vél. Mások értékes okmányokat sejtenek benne. Pedig nincs benne egyéb egy karéj kenyérnél és két zöldpaprikánál, amit ugyancsak a táskában lapuló darabka szalonnához fog annakidején az úriember emésztőnek megenni. Ha jobban megnéznénk, volna még abban egy jó patentbilincs, sebkötözőcsomag, meg több más olyan dolog, amelyek ottlétéből biztos következtetést lehet csinálni arra nézve, hogy a gazdájuk soha nem is volt, meg soha nem is lesz milliomos. Ezt azonban sem a két cigánylegény, sem mások nem is sejtik, ami így van jól.

Nem kertelek tovább, megmondom a valót: az illető úriember vasúti csendőr, „vonalszakasz beutazásra” megy és csak látszólag figyel a pöfékelő mozdony acélizomzatát, a valóságban két úrra összpontosítja a figyelmét, akik élénk érdeklődéssel nézték a csarnokban a jegyváltó utasokat, s akiknél tömöttebb erszényt láttak, azoknak a közelébe sodrátták magukat a tolongásban. Már két vonathoz kikisérték a felszálló utasokat, de valami okból mindég lemaradtak s visszamentek a váróterembe. Majd újból a jegypénztárak körül lézengtek, de jegyet csak nem váltottak. Ha onnan eltávoztak, történetesen mindég olyan helyen állottak meg, ahol a közelben bőröndök voltak elhelyezve. Mert a két úr igen szeretetre méltó, jó modorú és mindég szívesen vállalja a bőröndök megörzését arra a rövid időre, amíg a bőrönd gazdája elbúcsúzik a kedveseitől, vagy elmegy egy fröccsöt inni. Nem valószínű azonban, hogy a fröccs bevételezése után visszatérő úr ebben az életben még egyszer szemébe nézhessen a bőröndjének.

Most azonban nincs szerencsájuk, mert az az úr, akit fekete libaszállítónak néztek, odamegy az állomáson lévő rendőrhöz, nagy kalapemeléssel köszönti s hangos szóval érdeklődik tőle, vajjon element-e már a vonat Békéscsaba felé, lassan pedig megsúgja neki, hogy akivel ő az ajtóban szóba áll, azzal együtt igazoltassa.

— Legyen szíves uram egy szál gyufát adni, — mondja a szeretetreméltó úrnak, aki a fröccsöző bőröndjével igyekezne kifelé az állomásból, közben úgy áll az ajtóban, hogy az ki ne térhessen neki.

— Nincs gyufám és legyen szíves ne állja el az utamat! — rival rá a szeretetreméltó úriember. Ebből persze szóváltás keletkezik, mire a rendőr

azon a címen, hogy botrányt okoztak, bekíséri őket az őrszobára s ott udvariasan megkérdi a bőrdöndőt, hogy mi van a bőrdöndben, majd hogy nyissa csak ki. Persze, hogy a kulcsot otthon felelte. Míg faggatják, a csendőr előkeríti a szerencsés fröccsözőt s ha egy kis szerencséje van, a másik urat is. Rendszerint kisül, hogy az ilyen urak már többször szívesen látott vendégei voltak egyik-másik rendőrségnek, csendőrségnek, amely alkalmakkor fényképet is készítették róluk, hajadonfővel, kalapban, szemben és oldalvást és hogy milyen okosan jártak el akkor, az csak ilyenkor tűnik ki. A vonalszakasz beutazás persze elmarad s ha egy hét alatt végez a vasúti őrs a szeretetreméltó úrral, akkor nem is olyan sok dolgot adott.

Ha fogás nincs, a vasúti csendőr beszáll a vonatba és megkezd a vonalszakasz beutazást, ami nem sorolható éppen a legnagyobb szórakozások közé. Szórakozni való ugyan akad, de inkább csak a nézőnek. Különösen egyik-másik erdélyi városban, sokszor már a beszállás maga egész embert kíván. Itt a harmadosztályú utasok úgy gondolkoznak, hogy a váróteremből okvetlen egyszerre kell kimenniök, ezért ha észrevették, hogy a portás bedugta az ajtóba a kulcsot, nekivetik a vállukat egymásnak és az ajtónak s teljes erőből nyomják egymást. Mikor az ajtó kivágódik, a portás a begyakorlott ember biztonságával ugrik felre, két-három ember, akit az ajtóhoz nyomtak, ilyenkor kibukik, a többi pedig, akiket a hátul lévők taszítanak, keresztül tapos rajtuk. Nagyobb baj azért nem lesz, egyrészt, mert edzett emberekről van szó, másrészt, mert a taposók vagy mezítláb, vagy bocskorban vannak, egy kis masszírozás pedig néha nem árt. Mikor a leteperteken az utolsó is végigmentek, azok felugranak, mintha mi sem történt volna és futnak a többi után. Valami csodálatos tömörülési hajlamnál fogva mind oda akar felszállani, ahová az első rohant. A kalauz hiába kiált nekik, hogy a többi kocsiban nincsenek annyian. Bizalom nincs, nem hallgat rá senki.

Besodortatja hát magát a vasúti csendőr is az árral egyik harmadik osztályú kocsiba. Némi gyakorlattal bírván, befúrja magát a folyosóról a kocsi belsejébe s megáll, ahol tud.

— Van itt hely bőven! — mondja egy szellemes utas, — csak véletlenül most mindegyiken ülnek! — Ezen mindenki jót nevet. Közben a vonat neki-lendül, mindenki egyszerre beszél, az ablakon át integetnek, az állomásról kendőket lengetnek, s megy a gőzös, megy a gőzös, — mondjuk Kolozsvárra. Majd mindenki rágyujt, hogy az ember majd megvakul a nagy füstben. Román lányok, akik egyik szegletben, vannak összehúzóval, végnélküli nótába kezdenek, bizonyos Demeterről, aki elbujdosott az erdőbe, mert szegény legény volt és a gazdag szülők nem adták hozzá Iljánát, aki azt mondta, hogy inkább változtassa az Isten kővé, de mégsem megyen ahhoz a gacsos lábú Tógyerhez, akit az anyja nézett ki neki. Egy kopasz atyafi, akinek a szájában imitt-amott van egy sárga fog, pálinkás üveget húzogató elő a zsebéből, hosszú kortyokat nyel s azután dalolni kezd.

A vasúti csendőr már úgy véli, hogy itt nem igen kerül dolga, amikor egy szakállas úr, akiről azonnal látni, hogy nem református ember, aggódó pillantásokat vet a virágos kedvű atyafira és a lábá-

nál lévő fonott üvegkorsóra, amit már csak félig sikerült betolnia a pad alá. Tudniillik a jókedvű atyafi a nótához a lábával kezdte verni a taktust, veszedelmesen közel a korsóhoz. Mikor a kalauz bejön, a csendőr halkán megkéri, jegyezze meg, hova szól a szakállas úr jegye. A kalauz után ő is kipréseli magát s megtudja tőle, hogy Csucsára s hogy a harmadik kocsiban egy egyenruhás járőr is utazik.

A következő állomáson az egyenruhás járőr beszáll a kérdéses kocsiba s „véletlenül” szemébe ötlük a kérdéses korsó.

— Kendnek már elég jó kedve van, — szól a járőrvezető őrmester a jókedvű atyafihoz, ügylát-szik, jó bor van ebben a nagy korsóban.

— Isten uccse, — így az atyafi, — nem az enyém a korsó!

— Hát akkor kié? — kérdi az őrmester. Kisül, hogy nincs gazdája.

— Biztosan itt felejtette valaki! — sajnálkozik az őrmester.

— Biztosan! — erősíti a szakállas úr és kissé izzad. — Így kell, hogy legyen a dolog, mert ha itt volna a gazdája, hogyisne jelentkezne! Ki hallott már ilyet, hogy ne jelentkezne!

A korsónak hát nincs gazdája, de gazdátlanok találhatik egy nulláslisttel megpakolt jókora bőrdönd is, meg még egy másik bőrdönd, amiben két végkarton és ötven pár harisnya lapult szerényen a pad alatt. Kerül valaki, akinek úgy rémlik, mintha a bőrdöndöt a szakállas úr és egy másik, még szakállasabb tette volna a pad alá a korsóval együtt, de azok esküdöznek, hogy ez tévedés. A járőr Csucsán viszi őket a „gazdátlan” bőrdöndökkel és korsóval együtt, amiben napraforgóolaj leledzett.

A vasúti csendőr megint átszáll egy másik kocsiba, ahol a perronon egy román ember jajveszékkel, hogy kiloptak a zsebéből 500 pengőt. A vasúti csendőr ekkor megpillantja Friedmann urat, akit Máramarosszigetről ismer mint vasúti zsebtolvajt, amint fürgén evickél át egy másik kocsiba. Az ismeretség kölcsönös és mert Friedmann úr is meglátta a vasúti csendőrt, igyekszik mielőbb eltűnni, mert az ötszáz pengő, amit egyik cinkosa emelt ki a jó román zsebéből és nyújtott át neki, még nála van. Ez nem lenne olyan nagy baj, nagyobb az, hogy még a bukszát sem volt alkalma eldobni magától. A tolongásban a vasúti csendőr utóleri, galléron ragadja, az mentegetőzik, hogy ártatlan, nincs nála semmi, amiben igaza is van, mert a bukszát az utolsó pillanatban a padlóra ejti, de már későn. A kalauz újból előkeríti egy egyenruhás járőrt, mely gondos útítársul szegődik Friedmann úrnak, amíg Kolozsváron megfelelően el nem szállásolják a rendőrségi fogdában. Újabb egy heti munka...

Megesett, hogy a vasúti csendőr épp akkor lépett be a vasúti kocsiba, amikor a káros ruszin jajgatva panaszkolta, hogy két ökre árát ellopták a zsebéből. A tolvaj a teljes sebességgel haladó vonatból kiugrott, mert felismerte a vasúti csendőrt. Ez gondolkodás nélkül utána ugrott s jó kilométernyi futás után utól is érte és rövid kezitusa után le is fűlelte. A pénz már ennél sem volt, futás közben eldobta, úgy kellett a mezőn összekeresgélni, de meglett.

Ilyen a vasúti csendőr szolgálata, akinek soha nem lehet panasza arra, hogy a szolgálata egyhangú.

Elhalt csendőrök hagyatékával kapcsolatos intézkedésekről.

A hagyatéki eljárásnak bírósági vonatkozásait az 1894. évi XVI. t.-c. szabályozza. Csendőregyének elhalálása esetén azonban a bírósági eljárást megelőzően a csendőrpáncsnokságoknak és gazdasági hivataloknak különböző közigazgatási intézkedéseket kell tenniük, amelyek részben a Szolg. Szab. I. R.-ben vannak lefektetve, részleteiben pedig a kiadásra kerülő új gazdaszatkezelési utasításban (Cs—31.) nyernek szabályozást. Mivel tehát ezidő szerint az eljárás határozottan megállapítva még nincs, a tapasztalat szerint bizonytalanságot és nehézséget okoz. Ezért röviden ismertetem a gyakorlatban erre nézve kialakult, hosszabb idő óta követett és elfogadott eljárást.

Nőtlen, valamint laktanyaszerű elhelyezésben részesült gyermektelen özvegy és törvényesen elvált csendőregyén elhalálása esetén az arra hivatott parancsnokság az elhalt összes magántárgyait „Jegyzék”-be foglalja és pedig külön:

1. a pénzt, takarékkönyvet és értéktárgyakat (pl. órát, ékszert, valamint egyéb arany- és ezüstműt) és külön az

2. egyéb magántárgyakat (pl. ruhaneműt, lábbeliket, borotvakészüléket, ládakat, stb.).

A magántárgyakat — a pénz, takarékkönyv és értéktárgyak kivételével — a parancsnokság az arra jogosult hozzátartozónak „Átvételi elismervény” ellenében kiadja.

Abban az esetben, ha az elhalt hozzátartozója a 2. alatt említett magántárgyakat bármi oknál fogva nem veszi át, úgy azokat „Árverési jegyzőkönyv” felvételével az elhalt bajtársai között kell elárverezni. Az így befolyt összeget az elhalt csendőregyén többi pénzével, takarékkönyvével és értéktárgyaival együtt a parancsnokság — letétbe helyezés, illetve megőrzés végett — megküldi az illetékes gazdasági hivatalnak, amely az elhalt ruhatömegének rendezése után a hagyatékot az alábbi mintának megfelelően „Kimutatás”-ba foglalja.

KIMUTATÁS

a Budapesten, 1943. évi november hó 29-én elhalt
N. N. csendőr hagyatékáról.

Pénz és értéktárgyak megnevezése	Összeg		Megjegyzés
	P	F	
Kézpénz	500	—	
1 db 288. számú, 1500 P-ről szóló postatakarékpénztári betétkönyv	1500	—	
1 db 15.750. gyártási számú nikkel „Doxa” zsebóra	—	—	
1 db 2 gramm súlyú arany karikagyűrű	—	—	
Összes kézpénz:	2000	—	
Eből levonás:			
Az elhalt kincstári tömegtartozása	50	—	
Maradt kézpénz:	1950	—	

Azaz: Egyezer kilencszáz ötven pengő, mely összeget

a kimutatásban feltüntetett értéktárgyakkal együtt a fenti gazdasági hivatal őrzi.

Budapest, 1943. évi december hó 2-án.

K. g. fhdgy.

gazd. hiv. főnök.

Ezt a „Kimutatás”-t és a halotti anyakönyvi kivonatot (vagy másolatot) az arra hivatott tiszti parancsnokság átirat kíséretében — melyben közli az elhalt utolsó lakhelyét, valamint az esetleges örökös nevét és pontos lakcímét — az illetékes csendőr ügyészhez juttatja, aki azután intézkedik a hagyatéknak a területileg illetékes kir. járásbírósághoz, mint hagyatéki bírósághoz megküldése iránt.

Nős, valamint gyermekkel rendelkező özvegy és elvált csendőregyén elhalálása esetén a csendőrpáncsnokság csupán az elhalt összes magántárgyainak átvételi elismervény ellenében való kiadására szorítkozik, mert ez utóbbiak hagyatéki ügyében a közigazgatási intézkedések megtételére nem a csendőrpáncsnokság, hanem a területileg illetékes közigazgatási hatóság (kir. közjegyző) hivatott.

N. K.

Csendőrnapi számunkban

legőregebb nyugállományú bajtársainkat kívánjuk megszólaltatni, akik testületünk megszületésének első évtizedében már szolgáltak s akiknek képét és emlékeit a múlt években még nem köztük. Az ő régi csendőr-emlékeikből óhajtunk idézni részleteket, úgy, mint az 1940. évi és multévi csendőrnapi számunkban. Közölni szeretnénk arcképüket is (mostani időből származó mellképet), úgyszintén a régi időkből csendőrvonatkozású fényképfelvételeiket (csoportképek stb.). Ezeket felhasználás után — kívánságukra — visszaküldenénk, bár köszönettel fogadnánk, ha ezeket a csendőrségi múzeum részére ajánlanák.

Kérjük bajtársainkat, legyenek segítségünkre szándékunk megvalósításában. Keressék fel alkalmilag az őrskörletükben élő (ma már kb. 80 éves és ennél idősebb) ny. csendőröket, közöljék velük tervünket és kérjék fel, hogy írják le röviden régi csendőreltük egyik-másik emlékét, ha pedig nehezükre esnék az írás, elmondásuk után bajtársaink jegyezzék le. Arcképnek megfelel jó, éles amatőr felvétel is (mellkép). Ezt bajtársaink is elkészíthetik. Az arcképhez, külön papírra jegyezve, a következő adatokat kérjük: név, rendfokozat, születési év és hely, mettől meddig volt katona, a testületbe mely évben lépett, hol szolgált az első évét, mikor ment nyugállományba, hány gyermeke és hány unokája van, melyik községben lakik.

Kérjük bajtársainkat, hogy legkésőbb 1944 január 25-ig küldjék be hozzánk a megszerzett leírásokat és fényképeket. Kívánságukra a portó és fénykép költségét megtérítjük.

Bajtársaink Ukrajnában és itthon.

Dr. Lépés szds felv.

Dr. Lépés szds felv.

Dr. vitéz Nagy fhdy felv.

Dr. Lépés szds felv.

Fekete őrgy felv.

Lengyel szds felv.

Seres cső. felv.

Badrogl S. őrm. felv.

Frater szds felv.

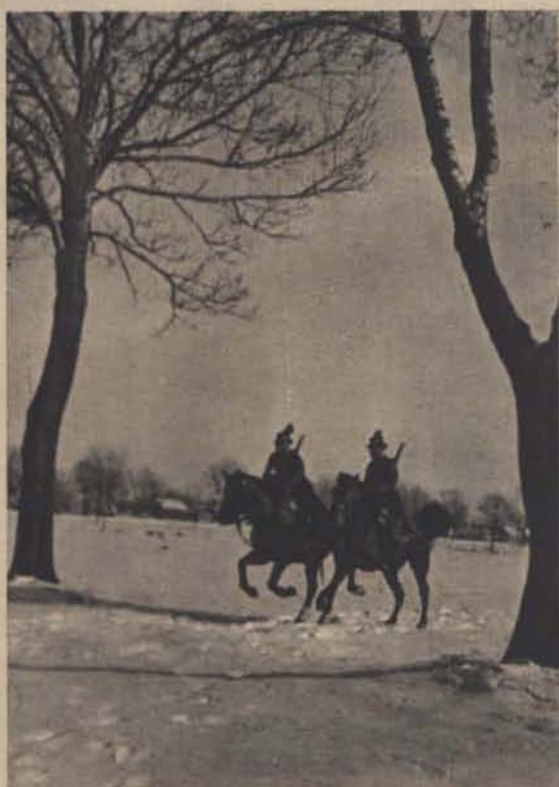
Bálint főtörm. felv.

Dr. vitéz Nagy fhggy felv.

Bálint főtörm. felv.

Lengyel szds felv.

Molnár L. tőrm. felv.

Bodrogi S. őrm. felv.

Bodrogi S. őrm. felv.

Dr. vitéz Nagy fődgy felv.

Dr. Gadányi hdgy felv.

Bálint főtörm. felv.

Bálint főtörm. felv.

Honvéd bajtársaink Ukrajnában.

Megjött a téli ruha

Sátorverés az erdőben

Hegyi vadászok rajtaütnek a sziklába vájt bolsevista-álláson

EMÉKEZZÜNK!

Szöke János I. oszt. őrmester, a nagysajói őrs parancsnoka, a román nemzetőrséggel Szamosújvárott vívott harcban 1918 december 16-án elesett.

Szappanos Károly újverbázi őrsbeli csendőr, szerb partizánokkal vívott harcokban, 1914. december 17-én elesett.

Sándor József hadnagy, a csikszeredai szakasz parancsnoka, az oroszokkal Tarnóvnál vívott harcban, 1914 december 18-án Podgoruki mellett elesett.

Kovács Lajos budapesti kerületbeli, a képviselőházi őrséghez vezényelt csendőr, címz. őrmester a 4. Isonzói-csatában 1915 december 12-én kapott sebesülésében 1915 december 18-án meghalt.

Bazsika Pál valkói őrsbeli csendőr, mint a szolymai őrs felderítő járőrének parancsnoka, nagy orosz túlerővel vívott harcban 1914 december 19-én Zányka és Almamező között többszörös sebesülés után elesett.

Zauberer Jeremiás őrsvezető címz. őrmestert, a petrovai őrs parancsnokát, 1906 december 22-én Petrovabisztra közelében postafedezeti szolgálatban rablók megölték.

Kosztea Kandid zajzoni őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az oroszokkal vívott harcban 1914 december 22-én Fenyvesvölgyénél elesett.

Krämer Miklós vajszlói őrsbeli főtörzsőrmestert a torjanci határban jugoszláv pénzügyőrök a határon áthívták, elfogták és 1922 december 23-án agyonlőtték.

Urögi György nádudvari őrsbeli alőrmester szerb komitácsi bandával vívott harcban 1917 december 24-én Ivanjica mellett elesett.

Pavcsó János trsztenai őrsbeli csendőr az oroszokkal vívott harcban 1914 december 25-én Bochniánál elesett.

Békési Sándor csornai őrsbeli csendőrt egy éjjeli csendháborító, akivel szemben szolgálatilag fellépett, 1925 december 25-én Csornán megölte.

Péter András ny. őrsvezető volt, felsőlapugyi őrsparancsnok, mint a csendőrséghez beosztott népfelkelő és **Simon Benjámín** dévai szárnybeli csendőr a románokkal 1916 december 26-án vívott ütközetben Csehirlanka mellett elesett.

Fodor István 2. oszt. őrmestert, a jászárokszállási őrs parancsnokát, garázdálkodó katonák megfélemezése közben az egyik katona 1918 december 26-án hátulról agyonlőtte.

Varga Márton címz. őrsvezetőt, a kanaki őrs parancsnokát, fegyveres gonosztevők 1905 december 23-án meglőtték. 1905 december 27-én Nagybecskereken meghalt.

Derecskey Simon őrsvezető, címz. őrmester, a tolsvai őrs parancsnoka, nyomozó szolgálatban erdei vasút kisiklása következtében 1910 december 27-én Háromhuta határában meghalt.

Nagy Ferenc hajdúnánási őrsbeli alőrmester Romániában szenvedett sebesülése folytán 1917 december 27-én Turnu-Severinben meghalt.

Susik Géza galgóci őrsbeli alőrmester, mint przymysli hadifogoly, három sikertelen szökési kísérlete után, a penzai fogolytáborban 1917-ben meghalt.

Stadler Ferenc zászlós, nagyszöllősi szakaszparancsnok, az oroszokkal Krosno körül vívott harcokban 1914 decemberében eltűnt.

Légi harc Anglia felett.

Matthias Joachim „Kameraden über England” című cikke nyomán a Münchener Illustrierte Presse 1941. évi 9. és 10. számából.

Már dübörögnek a motorok a hajnali szürkületben. A Dornier bombázókból álló század felszálláshoz készülődik. Ma nem a szokásos bombázást hajtják végre, amelynél az egész század zárt kötelékben repülve, nagy magasságból dobja le bombáit ipartelepekre, kikötőkre vagy más katonailag fontos célokra. Ma más feladattal indulnak: a gépek alacsonyan a föld felett repülve, bombákkal és elsősorban géppuskával támadnak külön-külön kijelölt célokra.

A felhőtakaró egészen alacsonyra ereszkedett le. Nincs napsütés, így a század csak annyira emelkedik a levegőbe, hogy a fák koronái felett még tova suhanhasson. Rövid repülés után eléri a tengert, melynek sötét víztömege haragosan hullámszik alattuk. Repülési magasságuk alig pár méter.

Pár percnyi repülés után, a hajnali derengésben feltűnnek Anglia fehéren világító krépartjai. A pilóták a fedélzeti távbeszélőn figyelmeztetik gépük személyzetét: „Vigyázat, ugrunk!” A kiváló gépeknek valóban csak egy ugrást kell tenniük, hogy a tenger hullámaintól a meredek part fölé emelkedjenek.

A száguldó gépek alatt a repülők szeméi előtt feltárul a már megszokott kép. Kertek, legelők, golfpályák, néhol szántóföldek váltják egymást, közöttük élősvények, fasorok húzódnak. Odébb kis falvak, mezővárosok terülnek el, amelyeket széles betonutak kötnek össze.

Alig hagyja el a század a partot, heves géppuskatűzet kap. A gépek hátsó géppuskaállásaiból a lövészek nem tudják viszonzni a tüzet, mert oly sebesen száguldanak, hogy mire megállapítják a géppuskafészek helyét, már messze, maguk mögött is hagyják őket.

„Város fölé érünk!” — figyelmeztetik a pilóták a lövészeket, akik háttal ülve a repülés irányának, túl későn vennék észre a célokat, ha a pilóták már előre nem figyelmeztetnék őket.

Lent házak tűnnek fel, először ritkábban, majd mind sűrűbben, végül utcákká sorakozva. A járőrök a német gépek közeledtére rémületükben össze-vissza futkosnak. A repülők mosolyogva figyelik a megbolygatott hangyabolyhoz hasonló városkát, amelynek utcáin a nagy sebesség dacára, mulatságos jeleneteket pillantanak meg. Itt kosárral karján, egy asszony fut, megbotlik, esés közben még kapkod kosarának kiömlő tartalma után. Amott, egy utca sarkán, két férfi rohan egymásnak oly hevesen, hogy kalapjuk is leesik. Az egyik utca közepén megriadt kecske rohan végig. Szembe vele a motorok zajától megvadult kocsiló vágtat a legközelebbi

utcasarkig, ahol a kocsí egy ház falának ütközve összetörik.

A városka túlsó szegélyén légvédelmi üteg tüzelőállása fölött szállnak el. A vezérgép bombát dob, még mielőtt alulról egy lövést is leadhattak volna. A kezelők kettésével, hármával szaladnak el lövegeiktől, valószínűleg óvóhelyeikre.

Néhány perc múlva a századparancsnok rádió parancsot ad a szétválásra. A gépek egymásután kiválnak a kötelékből és egyedül folytatják útjukat kijelölt céljuk felé.

Egyik közeli repülőtér támadására induló gép pilótája és megfigyelője között folyó beszélgetésből, a rádiós és a lövész arra következtetnek, hogy már a közelébe értek jól elrejtett célpontjuknak, amelyet alacsony támadással kell megtámadniok. A lövész — aki helyéről a legtovább láthatja az alatta elterülő terepet — kell megfigyelje azt, hogy védik-e légvédelmi tüzfegyverek a repülőtér, ha igen, hol vannak tüzelőállásban?

„Itt... itt van!” kiáltja kissé izgatottan a megfigyelő és lemutat a fákkal szegélyezett, azelőtt valószínűleg legelőnek használt füves térségre. A pilóta csak bólint, megértette. A legelőt, azaz repülőtér szegélyező fák között mesterien rejtve, de azért mégis láthatóan bombázógépek állanak.

Átrepülnek a tér felett anélkül, hogy tüzet kapnának. Az angolok a tüzeléssel valószínűleg nem akarják elárulni, hogy itt repülőtér van. Rajta túlrepülve a pilóta a fordulóban még mintegy 20 métert emelkedik és visszafordulva a fák felett húz el. Lent még mindig csend van, egy lövés sem esik. A lövész azonban már az első átrepülésnél észrevett egy facsoportban két gondosan rejtett géppuskát, mellette álló kezelőivel. Most megnyitja ezekre a tüzet, de az időközben ledobott bombák már robbannak és az általuk felkavart por és füst elveszi a kilátást.

A bombázásra mintegy vezényszóra megindul az élet az eddig elhagyottnak látszó mezőn. Minden irányból légvédelmi ágyúk és géppuskák tüze zúdul a gépre, jelétül annak, hogy itt tényleg repülőtér van. Szerencsére az angolok túl magasan lőnek. Mikor azonban a gép éppen két távolabb álló géppuska felett repül el, amelyek hosszú sorozatokban lövik fel nyomjelzőiket, mindnyájan hallják a gépbe becsapódó lövedékek ismerős csattogását. Valaki mélyen felsóhajt, ezt a fejhallgatókból jól lehet hallani. A lövész bal lábán kis ütést, majd heves fájdalmat érez. „A mindenségit, most kaptam egyet!” morog a mikrofonba.

A megfigyelő hátramegy a gépben, hogy megnézze mi a baj és látja, hogy a rádiós összeszorított fogakkal, sápadtan ül a helyén. Karlövés. Hátul a lövész már felhasította ruháját és kezével törli a vért, amely egy tenyérnyire a térde felett kapott sebből patakzik. A testére erősített ejtőernyő hevederjei, az úszómellény és a ruha alól nagynehezen előhúzza nadrágtartóját és azzal próbálja elkötni combját, nem valami nagy sikerrel. A megfigyelő valahonnan szíjat szed elő, azzal megerősíti a nadrágtartót, mire a vérzés alábbhagy. A lövész egyedül is be tudja kötni sebé, így a megfigyelő a rádiós sebé köti be, akinek karja erősen fáj.

A távolban angol vadászpilóták tűnnek fel.

„Halló! Uraim vadásztámadás!” — igyekezik kedélyeskedni a pilóta, pedig két sebesülttel a gépen igazán nem öröm légi harcra vívni. Ráadásul még

óvatosan is kell repülnie, mert a gép minden mozdulata fájdalmat okoz a két sebesültnek.

„Ő Lordsága már megérkezett!” — jelenti az elpusztíthatatlan kedélyű lövész. — „Még egy!” teszi hozzá, majd nemsokára jelenti, hogy már három angol vadász van a nyomukban.

Hamarosan megkezdődik a héjjaként lecsapó három angol vadász vad tánca a Dornier körül. A szárnyukba beépített 8—8 géppuskából hol az egyik, hol a másik, nem ritkán pedig mind a három tüzel a német gépre. Lövéseik szürke füstvonalakat rajzolnak a gép köré, amelyek egymást keresztezve veszedelmes pókhálóként vesznek körül a magányos bombázót.

Háromszor nyolc az huszonnégy, számolja magában az angol géppuskákat a megfigyelő, ezzel szemben nekik csak három van, kettőnek kezelője sebesült. A harc kimenetele számukra tehát nem valami kecsegtető.

A három vadász újra és újra támad, néha szorosan egymás mögött repülve úgy, hogy a bombázó örökkévalóságnak tetsző időig nem jut ki lövedékeik záporából. A gépet ismételten találatok érik.

„Bírod még?” — kérdi a pilóta a lövést.

„Persze” — válaszolja az szinte mogorván és mintha igazolni akarná állítását, tűz alá veszi az egyik angolt.

Még nagy utat kell Anglia felett megtenni, az angol vadászok pedig nem engedik el a már biztosnak tetsző zsákmányt. Mindig hátulról támadnak, így az egész tűzharcot egyedül a sebesült lövész vívja, míg a megfigyelő és a rádiós alig jutnak lövéshez. Ezt a lövész már nem bírhatja sokáig, ezért a megfigyelő parancsot ad a pilótának, hogy emelkedjen fel a felhőkbe, ahol majd remélhetőleg el fognak tűnni a vadászok szemei elől.

Az angolok bizonyára csodálkoznak ezen, mert az emelkedés folytán a gép veszít sebességéből és így az ő dolguk annál könnyebb. Mikor kitalálják a németek szándékát, még hevesebben támadnak, hogy még lelőhessék, mielőtt a felhőkben eltűnik. Mindhárman egyszerre támadnak, a bombázó a 24 géppuska tüzeiben húz felfelé.

Végre eléri a felhőtakarót. Milyen boldogok mind a négyen!

A gépben fakó, tejszerű fény dereng. A megfigyelő végig megy a szűk folyosón, meg akar győződni a sebesültek fogylétéről. A rádiós a készülék babráln, némán int, hogy minden rendben van. A mások oly beszédes és jókedvű lövész azonban lehajtott fejjel ül a helyén, jobb válla véres. Látszik, hogy ruháját fel akarta gombolni, de már nem volt hozzá ereje. A megfigyelő a rádiós segítségével leemeli üléséről és a gép padlójára fekteti.

Ekkor az egyik motor hörgő, akadozó hangot ad. A légcsevar még néhány fordulatot végez, aztán megáll. Megfigyelő és pilóta némán néznek egymásra. 1100 méter magasságban vannak és a francia partokig még 120 kilométert kell megtenni egy motorral.

„Hazaérünk még?” — kérdi a megfigyelő.

„Az nem volna baj, hogy az egyik motor leállt, de a másik is...” A pilóta nem fejezi be szavait, csak aggódva néz ki a másik motorra, mely szintén kapott egy lövést.

Mind a négyen tudják, hogy mi a helyzet: ha a még működő motor is leáll, kikerülnek a felhőkből,

mert a sebességből veszített gép süllyed és vagy az angol vadászok vagy a légvédelem áldozatai lesznek. Csak még bírnia a motor egy ideig, legalább a tengert éri el, mert ha ott végeznek kényszerleszállást, a német tengeri mentőgépek még kimenthetik őket, míg egy kényszerleszállás angol földön hadifogságot jelentene!

A motor egyelőre még egyenletes dübörgéssel hajtja a zümmögő légcsavart. Még nincs baj, gondolja a lövész, aki fáradtan elgyengülve fekszik a gépben, aztán elveszti eszméletét.

A többiek nem beszélnek. Mereven figyelik a fordulatszám-lálót, melynek mutatója a motor teljesítményét jelzi. Csak még néhány percig tartson ki, gondolják.

A motor tovább működik. Két percig, három percig. Még hat percig kell működni, számolja ki magában a megfigyelő és megmenekülnek.

Eltelik egy perc. A megfigyelő utána néz a sebesülteknek, azokkal nincs semmi baj. De a motor... a motor hirtelen mérges hörgéssel még néhányszor megforgatja a csillogó légcsavart, aztán megáll.

A gép süllyedni kezd.

„Vége!“ — mondja a pilóta.

„Vége!“ — ismétli a megfigyelő.

„Vége?“ — kérdi reményvesztetten a rádiós.

A gép lesüllyed a felhők alsó határáig, ahol erős széllekeések dobálják. A pilóta egészen lapos siklásban vezet, hogy inkább a tengert éri el, minthogy Anglia földjén a biztos fogságba kerüljenek.

A lövész magához tér. Hallja, amint a pilóta és megfigyelő rövid, szaggatott szavakkal beszél valamiről, hallja amint a rádiós valami üzenetet kopog a rádió távbillentyűjén, hallja... nem, a motorok dübörgését nem hallja. Vége! gondolja. Szeretne kinézni, hogy lássa, hogy hol fognak leszállani, de nem tud megmozdulni. Biztosan elérték a tengert, gondolja, de akkor mi lesz övele? Ki tudja, lehet-e rajta még segíteni, jobb, ha már most halottnak teteti magát, akkor bajtársai a gépben hagyják és ő nem terheli feleslegesen az amúgy is szűk tömlőcsónakot.

A rádiós parancsot kap, hogy hívja fel a tengeri mentőállomást és közölje a leszállás helyét.*

Egyszerre ujjongva kiált fel a pilóta:

„Gyerekek, talán mégis sikerül! Igen... igen, azt hiszem sikerül!“

A megfigyelő és a rádiós reménykedve bámul ki a gépből, ők tudják, hogy mi az, ami talán mégis sikerül: elérni a francia partot. Csak a lövész nem tudja, pedig úgy szeretné ő is tudni!

„Ott, kissé balra fogunk leszállni, ott nincsenek fák!“ — mondja a pilóta.

* A La Manche-csatornában esetleg kényszerleszállást végző gépek személyzetének megmentésére a német légierő tengeri mentőállomásokat telepített a francia partok mentén. A kényszerleszállást végrehajtó gép rádión közli a leszállás helyét, mire a mentőállomásokról vízi repülőgépek vagy gyorsjáratú motorcsónakok sietnek a személyzet ki mentésére.

„En hátramegyek a lövészhez, nehogy összetörje magát“ szól a megfigyelő. A sebesült lövészhez megy és leül melléje a padlóra. Hátát nekifeszíti egy merevítő rúdnak, a lövész fejét a combjára fekteti és amennyire csak lehet, átfogja a testét is, nehogy a kényszerleszállásnál elkerülhetetlen heves lökések valaminek nekidobják.

Erre a lövész kinyitja szemeit.

„Mi lesz?“ — kérdi a megfigyelőtől.

„Kényszerleszállás“ — feleli az.

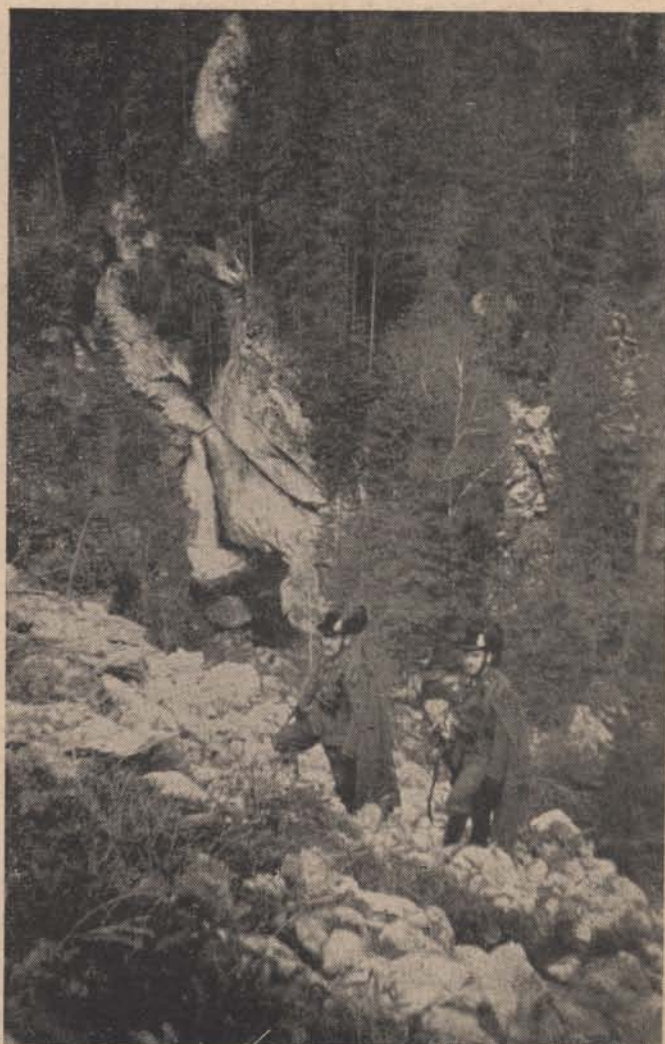
„A tengeren?“

„Nem! A francia tengerparton. Igaz, hogy a futóművet mozgató szerkezet a légi harcban megsérült és a kerekeket nem lehet kiengedni, de nem baj, majd a gép a hasán fog csúszni. Ne félj, én majd tartalak!“

„Fogódkodjatok, most...“ — kiált közbe a pilóta és máris hallatszik a csikorgás, recsegés. Valami érces csengéssel törik el.

Aztán csend... a gép megállt!

A négy ember a gépben sokáig mozdulatlanul, némán hallgatja a hullámverést, mely egészen közel, egyhangúan ostromolja a francia part fővenyét.

A kárpátokban.

Dr. Gadányi hdgy. felv.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Út a beismerésig...

Beküldte: NAGY GÉZA főtörzsőrmester (Budapest).

1943 március 3-án 10 órakor a tahitótfalui őrs jelentette az 1. nyomozó alosztály parancsnokságának, hogy március 2-áról 3-ára virradó éjjelen ismeretlen tettes özv. Berkes Istvánné* tahitótfalui lakost meggyilkolta. Az őrs helyszínelő és nyomozók kivevénylését kérte. Az alosztályparancsnok úr engem, majd 4-én Öry és Pusztai őrmestereket vezényelte ki.

Az őrsparancsnokot özv. Berkesné házánál találtam. Közölte, hogy a helyszín eredeti állapotában van. Pákozdi Józsefet, Berkesné régi haragosát, őrizetbe vette, mert fején sérülések látszanak, inge és nyakkendője véres. Már kikérdezte, de mindent tagad és alibijére hivatkozik. Tárgyi bizonyítékot még nem sikerült beszerezni ellene. A sérülésére vonatkozóan azt adta elő, hogy azt 1943 március 2-án Tahitótfalun az Esztergomba vezető beton-úton esés következtében szerezte. Az őrsparancsnoknak meghagytam, hogy tartsa továbbra is őrizet alatt, míg alibijét alaposan ellenőrizzük. Ezután együttesen megkezdtük a részletes helyszíni szemlét.

Özv. Berkesné Tahitótfalu község határában, az úgynevezett alsónyulási dűlőben vályogból és sárból hevenyészett 1 szobás házacskában lakott. A legközelebbi szomszédos ház is 150 m. távolságban épült, a többi pedig még messzebb. Lakásának ajtaja teljesen kitárva, a szobában minden feldúlt állapotban, dulakodás nyomaival. Berendezése nyomorúságos. Berkesné holttestét vastag rétegben tollpihe borította s azzal volt tele a szoba egész padozata is. A tettes az áldozat összes párnáit és dunyháját lehúzta az ágyról. Huzatait széjjeltépett állapotban a holttestre gyömöszölve találtuk. A tettes nyilván ezekkel igyekezett Berkesné segélykiáltásait tompítani, védekezés közben azokat részben maga az aszszony tépte szét. A holttest szája és orra tollal tele, hosszú haja véres, tollas és összekuszált. Rajta levő ruházata sértetlen, ágybanfekvés nyoma nincs. Ez utóbbiból arra következtettünk, hogy a gyilkosság 1943 március 2-án, lefekvés előtt történhetett. A fején 4—5 sérülés, ebből kettő éles, három tompa felületű tárgytól származott. Alsó ruhájának zsebében összesen 5 pengő 59 fillért találtunk. Lábán csizma.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

A lakása körül levő rögtönzött ólban, egy ellős kecske, egy 3 hónapos süldő és négy házinyul. Más érték, ékszer, sem rajta, sem szobájában nem volt található. Keresés nyomát sem észleltük. Mellette egy véres kézi fejsze, az edénytartó állványon a mozsárban véres mozsártörő, melyen kézmarkolástól eredő nyom volt látható. Mindkét tárgy saját tulajdona. Lakása környéke felásott, felszántott terület. Voltak itt különböző irányban kisebb-nagyobb lábnyomok, de kiöntésre, mintázásra, lerajzolásra, lemérésre egy sem volt megfelelő. A lakásban sem volt biztosításra alkalmas ujj- vagy tenyérnyom.

A helyszíni szemle alkalmával kétséget kizáróan megállapítottuk, hogy özv. Berkesné halálát részben fulladás okozta, mert védekezés közben az erőszakosan rászoritott tolltól nem kapott levegőt. A fejsze és mozsártörő véres voltából pedig arra következtettünk, hogy az elhalt is védekezett és ezek lehettek a támadás, illetve védekezés fegyverei. Özv. Berkesné igen szegény anyagi viszonyok között élt. Hozzá tartozója nem volt. Mindenki házsártos, kötekedő és szabadszajú asszonynak ismerte s ezért igen sok haragosa volt.

Figyelembe véve a helyszíni szemle eredményét, a meggyilkolt életkörülményeit, magaviseletét, továbbá azt, hogy a tettes a helyszínről semmit sem vitt el, arra következtettünk, hogy az elhaltat olyan személy gyilkolhatta meg, akivel haragos viszonyban volt s akinek útjában lehetett. A nyomozásnál egyelőre csak feltevésekre építhettünk, mert a kir. törvényszék boncolására csak ötödnapra jelezte ki szállását. A reményt azért nem veszítettük el. A hullát a kir. ügyészség engedélyével hullaházba szállítottuk és őrzéséről gondoskodtunk.

Ezután átvettem a nyomozási irányítást. A közben kivevényelt 2 polgáriruhás nyomozót puhatólásra, a hangulat megfigyelésére utasítottam, magam pedig az őrsparancsnokkal elkezdtem a már őrizetbe vett Pákozdi József részletes kikérdezését.

Személyi adatainak felvételénél megtudtam, hogy napszámos, Tahitótfalun lakik és többszörösen büntetett előéletű.

Előadta, hogy 1943 március 2-án a 7 óra 10 perckor Tahitótfaluból induló autobusszal ablaküveg vásárlása céljából Szentendrére utazott. Visszafelé az út egy részét gyalog tette meg. Közben három kocsmába is betért s mindenütt 2—3 deci bort ivott. Utoljára a leányfalui N.-féle vendéglőt látogatta meg s onnan kb. 15 órakor távozott. A község szélén felkérkedezett egy Tahitótfalu felé haladó kocsira. Így érkezett a falu határában lévő Nagyhídig, ahol a kocsiról leszállt. Leszállás közben ballába a kocsni lépcsőjében megakadt s a műúton hanyattesett. A fején levő sérülések az esésnél keletkeztek. Emlekezete szerint elesését a kocsi nem látta. Már 17 óra volt, mikor lakására hazaérkezett, otthon azután nyomban lefeküdt. Másnap, vagyis 3-án 8—9 óra közötti időben felesége felkeltette azzal, hogy Berkesnének valami történhetett, mert ott vannak a csendőrök.

Megmotozása alkalmával inge, nyaksála véres volt, sapkáján pedig éles tárgytól eredő ék alakú vágást találtunk. Utóbbi eredetére nézve azt adta elő, hogy sapkáját még az elmúlt tél folyamán erdő-

irtás alkalmával sértette meg akként, hogy a fejéről a földre esett akkor, amikor éppen a fejszéjével vágott.

Mérlegelve előadását, parancsot adtam, hogy a két polgáriruhás nyomozó Tahitótfalutól Szentendrőig, míg az egyenruhás járőrök Tahitótfalun és környékén derítsék fel, ki vagy kik voltak Berkesné haragosai, pereskedett-e valakivel, kik voltak lákói, azok miért hagyták ott, nem volt-e kölcsönképpen kiadott pénze, nem szedett-e uszorás kamatot, továbbá, hogy Pákozdi mikor és kivel indult Szentendrőre, megfordult-e a vallomásában megjelölt kocsmákban, ott kikkel és miről beszélt, hol sérült meg, megsérülését ki látta, ki volt az ismeretlen kocsni tulajdonosa és az tud-e sérüléséről s végül, ha elhaltnak voltak haragosai, azok a kérdéses időben hol tartózkodtak. A nyomozást tehát — bár több gyanúok szólt Pákozdi ellen — más irányban is folytattam, tudva tapasztalatból, hogy ennek kezdetbeni elmulasztása később már helyrehozhatatlan hátrány lehet.

A járőrök elmozdítása után célszerűnek tartottam, hogy Pákozdinál azonnal házkutatást tartsunk. Számoltam azzal, hogy ha ő követte el a gyilkosságot, ruházatának tollasnak kell lennie. Ágya, ahol feleségével aludt, nem volt véres, ellenben az ágy alatt összegöngyölve megtaláltunk egy viseltes nadrágot teljesen tollas állapotban. Ezt őrizetbe vettük. Arra a kérdésre, hogy nadrágja hol lett tollas, azt adta elő, hogy kb. 7 nappal előbb ágyhuzatait kimosás végett feleségével együtt húzta le. Más gyanús tárgy található nem volt.

Ezután feleségének részletes kikérdezésére került sor.

Előadta, hogy férje 1943 március 2-án az esteli órákban tért vissza lakásukra. Hazaérkezése után megvacsorázott, majd bement a szobába, ahol kis idő múlva ruhástól, bakancsostól az ágyba fekve, elaludt. Ő átment a lakásuktól kb. 400 m távolságban lakó Kertész Jánosnéhoz, ahonnan késő este tért haza. Férje még akkor is ruhástól feküdt az ágyban, de a bakancs már nem volt a lábán. Férje az ő lefekvését nem vette észre. Lámpát nem gyújtott, mert az elcsöztetés ideje már eljött, ezért nem látta, hogy férje véres-e, vagy sem. Azt határozottan tudja, hogy férje mellőle egész éjjel nem kelt fel. Másnap, vagyis 3-án 8—9 óra közötti időben ő keltette fel s közölte vele, hogy özv. Berkesnének csendőrök vannak. Férje csodálkozva kelt fel ágyából és felöltözött. Ez alkalommal látta meg, hogy férje feje és ruhája véres, de hogy hol lett ilyen, nem merete megkérdezni. Azt sem tudja, hogy férje nadrágja hol lett tollas. Neki ágyhuzatok váltásánál nem segédkezett. Elmondta azt is, hogy férje 1939. évben veszekedés közben özv. Berkesné karját eltörte. Pákozdiné előadását Kertész János és felesége is megerősítette. Pákozdi újbóli kikérdezése alkalmával megmaradt előbbi előadása mellett és ahhoz makacsul ragaszkodott.

Közben a polgáriruhás nyomozók és az őrs egyenruhás járőrei 8—10 olyan személy életkörülményeit tisztázták, akik az elhaltal haragos viszonyban voltak. Ezek percnyi pontossággal igazolták alibi-jüket. Pákozdi ellen azonban értékes adatokat szolgáltatottak. A polgáriruhás nyomozóknak sikerült felkutatniuk az ismeretlen kocsni tulajdonosát is, aki Pákozdit a hidig szállította.

A gyanúsított vallomásával szemben most már a következő tényeket rögzíthettük:

1. Pákozdi Ferencet a kocsiról leszállásnál maga a tulajdonos segítette, mert a kocsinak felhágója nem volt. Leszállás után az árokparthoz vezette, s melléje tette a hátikosarát is. Pákozdi nem esett el s a kocsiról leszállás után rajta sérülés nem volt.

2. Pákozdi nem volt részeg, csupán a borfogyasztás zaga érzett rajta. Összefüggően és értelmesen beszélt.

3. Mikor a kocsiról leszállt, az arra haladó Kiss Józsefnének azt mondotta, hogy nincs kedve hazamenni, mert telkét özv. Berkesné miatt meg kellett terhelnie s hogy neki most nem kellene más, csak egy golyó.

Pákozdi elkeseredésének oka az volt, hogy özv. Berkesné sérelmére 1939-ben elkövetett testisértés miatt a bíróság 8 napi fogházra és 400 pengő pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetést havi részletekben fizette.

4. Pákozdi már több ízben hangoztatta, hogy Berkesnét rövidesen elteszi láb alól. Ezt a kijelentését 1943 március 2-án, mielőtt Tahitótfaluról autóbusszal elutazott volna, megismételte. „Most megyek, kifizetem az utolsó részletet, — mondotta — de azt a némbert megölöm“.

5. 1938-ban özv. Berkesnét egy férfiismerőseivel együtt a lakásába kergette, az ajtót rájuk zárta és dróttal bekötözte. Egy csendőrről szabadította ki őket.

6. 1940-ben egy tahitótfalui asszonyt bottal megtámadott, majd egy év múlva ugyanezt a nőt minden indok nélkül törrel hadonászva zavarta haza.

7. 1942 november hóban egy másik asszonyt támadott meg és pusztá kézzel bántalmazott.

8. Perlekedő, bosszúálló természete miatt nem mertek feljelentést tenni ellene. A környéket valóssággal rettegésben tartotta. Ennek egyik oka az volt, hogy tudták róla: egy időben a lipótmezei elme-gyógyintézetben ápolták.

9. Készült a gyilkosság elkövetésére. Erre nézve két tanu részletes vallomást tett, mikor látták, hogy Pákozdit nem bocsátjuk szabadon.

Pákozdi ezeknek az adatoknak elébetárása után is határozottan kitartott ártatlansága mellett.

Így folyt a nyomozás, felderítés és adatgyűjtés csaknem öt teljes napon keresztül, míg a bizottság ki nem szállt a boncoláshoz. A vizsgálóbíró elrendelte, hogy Pákozdit kísérik a boncolás színhelyére, de úgy, hogy özv. Berkesné holttestét ne láthassa. A gyilkosság elkövetését a vizsgálóbíró előtt is tagadta és akkor is kitartott tagadása mellett, mikor a törvényszéki orvos a fején levő sérüléseket megvizsgálta.

Eközben megmondtuk Pákozdinak, hogy most boncolják a szomszédban az áldozatot, mire össze-rázkódott és reszketni kezdett.

A boncolás után újból kikérdeztük. Tagadott mindent, pedig már látszottak rajta a lelki törődöttség jelei. Hogy bűnös voltát mégis beigazoljuk, elhatároztuk, hogy azonosításra vért vétetünk tőle. Bár kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy ruhája saját sérülésétől lett véres, abban reménykedtünk, hogy ez a kísérlet majd megtöri ellenállását. Számításunk helyes volt. Mikor a községi orvos vérvétel céljából karjába szúrta, Pákozdi megtört és

beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el, nem bírja tovább a tagadást. Mint mondta, a lelkiismeret-furdalás teljesen legyengítette. Kérte, hadd pihenjen egy kicsit, most már mindent a valóságnak megfelelően fog előadni. Kérését teljesítettem. Egész megkönnyebbültnek látszott, mikor vallomásához kezdett.

Elmondta, hogy 1943 március 3-án, mikor a hidnál a kocsirol leszállt, kis pihenés után elindult lakására. Hazatérve, feleségétől enni kért, megvacsorázott és lefeküdt. Egy idő múlva veszekedés zajára ébredt. A szóváltás lakásától kb. 120 méter távolságra özv. Berkesné és az egyik szomszéd család között játszódott le. Mikor özv. Berkesné hangját meghallotta, annyira felháborodott, hogy ágyából felkelt s az özvegyasszony lakásához sietett. Odaérve, az ajtót nyitva találta és bement a szobába, ahol csak a tűz parazsa világított. Berkesné ekkor már a tűzhelye mellett foglalatoskodott. „Hát te már nem hagysz senkinek se békét!” — kiáltott az asszonyra s ugyanakkor megragadta a nyakát, a földhöz nyomta és ütlegetni kezdte. Berkesné valahogyan kiszabadult kezei közül, szembeszállt vele és védekezése közben őt valami éles tárggyal (ez volt a fejsze) többször fejen vágta, mire a vér kicsordult a fejéből. Mikor a vér folyását észrevette, még dühösebb lett. Berkesné a földhöz vágta, majd az edényes állványról lekapta a mozsártörőt és azzal kb. 10 percen keresztül gyömöszölte s a fejszével is megsértette. Közben, hogv áldozata ne kiabálhasson, az ágyról lehúzta a párnákat és a nő szájára nyomta. Berkesnének még volt annyi ereje, hogy széttépje a huzatokat. A toll a szájára ömlött s mert azt is rászorította, az asszony nem kaphatott levegőt. Mikor látta, hogy már nincs benne élet, a gyömöszölést abbahagyta. Megjegyezte, hogy cselekményének elkövetésekor 2 nadrág volt rajta, az egyik a tollas nadrág volt, amit őrizetbe vettünk s azt azért rejtette el, nehogy árulója legyen.

Berkesné lakásáról kerülő úton tért haza, azért, hogy a holdvilágos estében meg ne lássák. Kb. 19—20 óra lehetett ekkor. Otthon levetette a bakancsát, míg a többi ruhát magán hagyva, lefeküdt. Cselekményének elkövetésére feleségének távollétét használta fel. Beismerte, hogy Berkesné több ízben megfenyegette és cselekményét előre megfontolt szándékkal, bosszúból követte el. Az asszonyt ugyanis folytonos csúfolódásaiért megverte, s ezért négyszáz pengő gyógykezelési költséget kellett fizetnie. A nyomozás eredményét a boncolás adatai is igazolták. Özv. Berkesné halálát részben fulladás, részben gégeorsó-törés okozta.

Pákozdit a tahitótfalui őrs, a bűnjelekkel és tényvázlattal együtt, 1943 március 7-én a pest-vidéki kir. ügyészségnek adta át.

*

A helyszínes bűncselekmények nyomozása első sorban a szakszerű és minden részletre kiterjedő helyszínelő munkán fordul meg. A helyszín adatai közvetve vagy közvetlenül utalnak a tettes személyére, persze legtöbbször csak olyanformán, hogy megvonják azt a kört, amelyen belül a bűnt keresnünk kell. Mindenekelőtt a cselekmény valószínű indítókából kell kiindulnunk. Ennél az esetben például a bosszú, a harag volt a legkézenfekvőbb indok,

mert az áldozat nyomorúságos viszonyok között élt, pénzt vagy értéktárgyat tehát senki sem remélhetett nála. A gyilkos valóban az asszony egyik haragosa volt!

Érdemes figyelemmel kísérni a nyomozó csendőrök fáradságos munkáját ennél a bűncselekménynél. A konokul tagadó gyanúsítottal szemben a személyi és tárgyi bizonyítékok egész sorát kellett összerakniok s még így is csak a vérsajtszámlálás és annak eredményétől érzett félelem törte meg a gyilkos ellenálló erejét. A nyomozó járőrök dicséretesen oldották meg nehéz feladatukat. Eljárásukat mindig szaktudás, következetesség és önuralom jellemezte. Fáradozásuk és türelmük végül meghozta a sikert, amihez a szabályzatok megengedte eszközökkel jutottak hozzá. Egyedül az ilyen eredmény méltó az igazi nyomozóhoz. (Szerk.)

HALOTTAINK

Tóth Károly I., a központi nyomozóparancsnokság törzsalosztálya állományába tartozó őrmester Nagyigmándon, 1943 november 5-én, vasúti baleset következtében meghalt. Szülőfalujában, Tárkány községben temették el. 1938 november 10. óta szolgált a testületben. A III. oszt. Legénységi Szolgálati Jellel és az Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Bényei József főtörzsőrmester (VIII. ker.), 1913—1942-ig szolgált,

Bíró József törzsőrmester (X. ker.), 1911—1929-ig szolgált,

Fehérvári István főtörzsőrmester (V. ker.), 1903—1918-ig szolgált,

Kara Mihály főtörzsőrmester (VI. ker.), 1893—1914-ig szolgált.

Karácson József főtörzsőrmester (VI. ker.), 1901—1927-ig szolgált,

Németh József VI. főtörzsőrmester (IV. ker.), 1909—1933-ig szolgált.

Szekeres Mihály törzsőrmester (II. ker.), 1895—1907-ig szolgált.

Várai Mihály törzsőrmester (VIII. ker.), 1900—1929-ig szolgált,

Vincze Vendel főtörzsőrmester (IV. ker.), 1901—1924-ig szolgált.

Zsigmond Sándor főtörzsőrmester (V. ker.), 1906—1921-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Nemes tolcsvai BÓNIS SÁNDOR hadnagy

Fiatalon, huszonötévesen ragadta ki a halál sorainkból egyik kedves bajtársunkat, nemes tolcsvai Bónis Sándor hadnagyot. November 26-án vérmérgezésben halt meg Nyíregyházán. Tiszafüreden temették el.

Rövid élete tele volt tanulással, az életre készüléssel. Gimnáziumi érettségit tett, elvégezte egyetemi jogi tanulmányait, absolutoriumot szerzett és eleget tett tényleges katonai szolgálati kötelezettségének. A csendőrtiszti pályát választotta élethivatásul. A tiszti tanfolyam elvégzése után 1943 augusztus 1-ével véglegesítették a testületben s azóta Nyíregyházán teljesített szolgálatot szárnyparancsnokhelyettesi beosztásban. Tulajdonosa volt az Erdélyi Emlékéremnek.

A katonahalál az ellenség előtt nem olyan megrendítő és elszomorító, mint az övé, mert a legnagyobb áldozat meghozása a hazáért megnyugtató és felemelő. Az ő fiatalságának elmúlásában egy magyar élet-igéretnek a derékbatörését, a ki nem fejtett erő sírbahullását látjuk.

Emléke velünk marad és kegyelettel őrizzük!

ZSOLDOS BENŐ ny. ítélőtáblai bíró

Tragikus körülmények között halt meg december 4-én a jogászvilág egyik legkiválóbb tagja, lapunk régi munkatársa, Zsoldos Benő ny. ítélőtáblai bíró. Budapesten, villamosbaleset következtében vesztette életét.

A Csendőrségi Lapok olvasói jól ismerték írásából, melyekben a tudós és a mélyen érző ember lelke szólt meg. Hivatása az igazságkeresés volt, rokon életcél a miénkkel. Ezért tudta különösképpen megérteni, szívébe fogadni a csendőrt s ezért vállalta mindig örömmel azt a feladatot, hogy lapunk hasábjain keresztül bajtársaink ismereteit bővítse, tapasztalataiból nekik is juttasson. Ha az élet értékét azzal méri, hogy ki mennyit adott önmagából másoknak, a köznek, az emberiségnek, akkor ő igazán maradéktalanul megfelelt ennek az értékmérő feladatnak. Őszinte fájdalommal vettük hírül elmúlását, de tudjuk, hogy példamutató erejét nem törte meg a halál, az itt maradt közöttünk.

Kegyelettel őrizzük emlékét!

Kitüntetés adományozása. A Kormányzó Ur Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztott a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét; Tölgyesy Győző, vitéz Liptay László, dr. Papp János III. és Szilágyi Gyula ezredeseknek, különböző beosztásokban, legutóbb kerületi parancsnoki minőségben teljesített kiválóan eredményes és igen hasznos szolgálataikért; a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét: Sárvári Jenő ezredesnek, osztályparancsnoki és kerületi parancsnok-helyettesi, — Lajtaváry Andor alezredesnek, szárnyparancsnoki és a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályában előadótiszti, — Bernáth Sándor alezredesnek, nyomozó alosztályparancsnoki és központi nyomozó parancsnok-helyettesi, — Csepri Béla alezredesnek, szárnyparancsnoki és a belügyminisztérium csendőrségi osztályában előadótiszti minőségben teljesített kiválóan eredményes és hasznos szolgálataikért. Együttal elrendelni méltóztatott, hogy tudtul adassék **újlagos Dícsérő Elismerése:** dr. csíkszentmártoni és csíkelnei Botskor Lóránt alezredesnek, szárny- és osztályparancsnoki, — Lázár Pál alezredesnek, nyomozó alakulatoknál különböző beosztásokban, legutóbb a központi nyomozó parancsnokságnál segéd-tiszti, — Székely Ferenc I. alezredesnek szárnyparancsnoki és kerületi segéd-tiszti minőségben teljesített kiváló és eredményes szolgálataikért; **Dícsérő Elismerése:** nemes faji Fáy Gyula alezredesnek különböző beosztásokban, legutóbb kerületi előadótiszti, — Örendy Norbert alezredesnek, közlekedési alakulatoknál különböző beosztásokban, legutóbb a csendőrtiszti tanfolyamoknál tanári, — Gunda Gyula g. alezredesnek, különböző beosztásokban, legutóbb gazdaszaktőzizgazgatási hivataltfőnöki, — vitéz nemes Feőrdős Gyula őrnagynak, különböző beosztásokban, legutóbb szárnyparancsnoki, — Dienes Andor g. századosnak, különböző beosztásokban, legutóbb a belügyminiszteri számvevősegnél és a közellátási minisztérium csendőrségi összekötő osztályában előadótiszti minőségben teljesített kiváló és eredményes szolgálataikért; a csendőrségi csapatszolgálatban felmutatott kiváló teljesítményeikért a Magyar Ezüst Érdemkeresztet: D. Hegedűs János alhadnagynak a budapesti I., Pethő Lajos, Pásztor Ferenc alhadnagynak a székesfehérvári II., Németh János I. alhadnagynak a pécsi IV., Ferencz Mózes alhadnagynak a marosvásárhelyi X. csendőrkerület állományában; a Magyar Ezüst Érdeméremet: Péter János alhadnagynak a budapesti I., Benkő Lőrinc, Almási Sándor alhadnagynak a székesfehérvári II., Szilágyi István, Balogh József I. alhadnagynak a pécsi IV., Sassi Lajos alhadnagynak a szegedi V., Király László, vitéz Tamasy István, vitéz Mester Miklós alhadnagynak a kassai VIII. csendőrkerület, Somodi Zsigmond alhadnagynak a nagyváradi csendőr tanzászlóalj állományában; a Magyar Bronz Érdemkeresztet:

Szeles Ferenc főtörzsrőrmesternek a budapesti I., Nagy Ferenc V., Kolozsvári Gyula alhadnagynak a szombathelyi III., Pető Péter főtörzsrőrmesternek a szegedi V., Hargitai Gyula, Kulcsár Imre alhadnagynak a debreceni VI., Kozma Mihály, Bezzeg István, vitéz Héjja Benedek alhadnagynak, Orbán József főtörzsrőrmesternek a kassai VIII., Fehérvári Antal főtörzsrőrmesternek a kolozsvári IX. csendőrkerület, Laczkó József, Fogarasi József alhadnagynak a központi nyomozó parancsnokság állományában; a Magyar Bronz Érdemermet: Barna Imre alhadnagynak a budapesti I., Soós Lajos főtörzsrőrmesternek a székesfehérvári II., Tóth Lajos I. főtörzsrőrmesternek a szombathelyi III., Gyimesi Imre, Pesti István I. alhadnagynak a pécsi IV., Várnagy Imre főtörzsrőrmesternek a szegedi V., Oláh András II. főtörzsrőrmesternek a debreceni VI., Pálmai László, Balázs András főtörzsrőrmesternek a kassai VIII. csendőrkerület, Flórián Gyula alhadnagynak a központi nyomozó parancsnokság, Magyar József III. főtörzsrőrmesternek a közlekedési és híradó osztály állományában; irodai beosztásban teljesített kiváló szolgálataikért a Magyar Ezüst Érdemermet: Varga Ferenc V. szv. alhadnagynak a székesfehérvári II., Széni János szv. alhadnagynak a miskolci VII., Máté Antal szv. alhadnagynak a kassai VIII. csendőrkerület, Jánosi Márton szv. alhadnagynak, a felszerelési anyagraktár állományában: a Magyar Bronz Érdemkeresztet: Kovács János I. ir. főtörzsrőrmesternek a budapesti I., Németh István VI. szv. alhadnagynak a szombathelyi III., Kunági Balázs ir. alhadnagynak, Nagy József IV. szv. alhadnagynak a pécsi IV., Szelei Pál ir. alhadnagynak a miskolci VII., Porcsalmi Mihály szv. alhadnagynak a kassai VIII., Tótszegi János szv. alhadnagynak a kolozsvári IX. csendőrkerület, Solti Dezső nyilvántartó alhadnagynak a központi nyomozó-parancsnokság, Csédő Péter szv. főtörzsrőrmesternek a nagyváradi tanzászlóalj, Lengei István szv. alhadnagynak a felszerelési anyagraktár állományában; a Magyar Bronz Érdemermet: Tarnócai Sándor, Csóka János ir. főtörzsrőrmesternek, Léránt Balázs szv. alhadnagynak a szombathelyi III., Kovács István I., Csécs János szv. alhadnagynak a pécsi IV., Pázt. Lajos ir. alhadnagynak, Koncsag Kálmán, Köszeghy Ferenc szv. alhadnagynak, Aracs Lajos szv. főtörzsrőrmesternek a szegedi V., Köcsényi Tivadar szv. alhadnagynak, Egri Sándor szv. főtörzsrőrmesternek a kassai VIII. csendőrkerület, Szendi Imre, Bárdos József nyilvántartó főtörzsrőrmesternek a központi nyomozó parancsnokság, Pajor János szv. főtörzsrőrmesternek a felszerelési anyagraktár, Baráth Sándor II. ir. alhadnagynak, Csomor István ir. főtörzsrőrmesternek, Bibó Sándor szv. alhadnagynak a B. M. XX. osztálya állományában, továbbá a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából a Magyar Bronz Érdemkeresztet hadiszállagon: Csoma István ny. áll. törzsrőrmesternek, az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataikért, a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: Belovai Sándor VI. kerületbeli csendőrnek, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért, megengedni méltóztatott, hogy a részére adományozott alábbi bolgár hadikéltüntetést elfogadhassa és viselhesse: a bolgár Nemzeti Katonai Érdemrend Parancsnoki keresztjét a hadidíszítménnyel: nemes simonyi és varsányi Simonyi József alezredes.

Sportjelvény adományozása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a sport terén elért kiváló eredménye alapján a Nagy honvéd sportüggyességi jelvényt adományozta: vitéz Faragó Gábor altábornagynak, a m. kir. csendőrség felügyelőjének.

Áthelyezés, tartós vezénylés, beosztás. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — áthelyezte: dr. Halmai György századost Szolnokról Kassára, dr. Jolsvay József főhadnagyot Szabadkáról Hatvanba, nemes bikafalvi Máthé Tibor hadnagyot Sopronból Szabadkára, tartósan vezényelte: nemes igmándi Simon Jenő századost a bárcai, Lánicz László századost a zilahi, nemes bárcziházi Bárczy Dezső századost az aknaszlatinai csendőrszáhadhoz századparancsnoki minőségben, Vicsay Endre hadnagyot a zilahi, nemes altorjai Molnár István hadnagyot az aknaszlatinai, Nagy Károly hadnagyot a zilahi, Xantus György hadnagyot az aknaszlatinai, dr. Siklósi István hadnagyot a nagydemeteri csendőrszáhadhoz oktató-tiszti minőségben, dr. Tegzes Ernő századost a mérki, Bodonyi Károly századost a lentii csendőrszáhadhoz századparancsnoki minőségben, Zajka Gyula II., Hajnáy Endre hadnagyot a mérki, dr. Gadányi Elemér, Buszek Géza had-

nagyot a lentii csendőrszáhadhoz oktató-tiszti minőségben; felvette: Horváth Károly IV. várakozási illetményekkel szabadságot g. századost, az újabb felülvizsgálat eredménye alapján a tényleges szolgálati állományba, a szegedi V. kerület gazdaszat-közigazgatási hivatalához előadótiszti minőségben való áthelyezése mellett; áthelyezte a honvédség nem tényleges állományából a csendőrség nemtényleges állományába és beosztotta: dr. vitéz Francia-Kiss János tart. c. századost előadótiszti minőségben a csendőr felügyelőséghez, dr. Lulay Leó tart. c. századost a budapesti I. kerület állományába és tartósan vezényelte beosztott tisztként a tábori rendszert Főnökéhez, dr. vitéz Szedély Lajos tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a szombathelyi osztályhoz, dr. Istók Barnabás tart. főhadnagyot kerületi előadótiszti minőségben a miskolci VII. kerülethez, dr. Petkó Mihály tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a balassagyarmati osztályhoz, dr. Rónay Dezső tart. főhadnagyot beosztott tiszti minőségben a szegedi 5. nyomozó alosztályhoz, dr. Horváth Lajos tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a szekszárdi osztályhoz, dr. Dankó Gyula tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a nyíregyházi osztályhoz, dr. Bukovszky Vilmos tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a miskolci osztályhoz, dr. Bazsó Gábor tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a veszprémi osztályhoz, dr. Égető Ernő tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a szentesi osztályhoz, dr. vitéz Zsák-Márton Sándor tart. főhadnagyot kerületi előadótiszti minőségben a marosvásárhelyi X. kerülethez, dr. Zsámboky László tart. főhadnagyot a budapesti I. kerület állományába és tartósan vezényelte előadótiszti minőségben a honvéd vezérkar főnöke 3. osztályába, dr. Gottschal Jenő tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a szolnoki osztályhoz, dr. Pethő Vilmos tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a székesfehérvári osztályhoz, dr. Vicián Antal tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a gödöllői osztályhoz, dr. Turi István tart. főhadnagyot a budapesti I. kerület állományába és tartósan vezényelte segéd-tiszti minőségben a tábori csendőr nyomozó-osztály-parancsnoksághoz, dr. vitéz Móricz Lajos tart. főhadnagyot kerületi előadótiszti minőségben a szombathelyi III. kerülethez, dr. Petry Gyula tart. főhadnagyot segéd-tiszt-helyettesi minőségben a nagyváradi csendőr tanzászlóaljhoz, Réti Zsigmond tart. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a debreceni osztályhoz, dr. Kardos Elek tart. c. főhadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a nagyváradi osztályhoz, dr. Fábán Ferenc tart. hadnagyot kerületi előadótiszti minőségben a szegedi V. kerülethez, dr. Tóth István tart. hadnagyot beosztott tiszti minőségben a dombóvári szárnyhoz, dr. Bukó Ferenc tart. hadnagyot kerületi előadótiszti minőségben a budapesti I. kerülethez, dr. Bezdányi Lajos tart. hadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a budapesti I. kerülethez, dr. Jankovits Lajos tart. hadnagyot kerületi előadótiszti minőségben a kassai VIII. kerülethez, dr. Máthé Ferenc tart. hadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben az egri osztályhoz, dr. Uhrin András tart. hadnagyot beosztott tiszti minőségben a gyulai szárnyhoz, S. Tóth János tart. hadnagyot osztálysegéd-tiszti minőségben a kecskeméti osztályhoz, dr. Zubovics Tibor tart. zászlóst előadótiszti minőségben a csendőr-felügyelőséghez, dr. Németh János tart. hadnagyot a székesfehérvári II. kerület állományába és további intézkedésig szabadságot.

Tiszti rendfokozatról kért lemondás elfogadása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a tiszti rendfokozatról kért lemondását elfogadta: Botos István g. főhadnagynak.

Okirati dícsérő elismerés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati dícsérő elismerésben részesítette: Tóth László II. (III. ker.), Fürjes József (VII. ker.) alhadnagyot szakas-parancsnoki, Lovász Ferenc (VIII. ker.) alhadnagyot nyomozóalosztálynál szolgálatvezetői, Gyoroki László (V. ker.) alhadnagyot, Koppányi Károly (II. ker.), Németh József VII. (III. ker.), Apostol Lajos (VIII. ker.), Farkas József (I. ker.), Gazdag Ferenc (IV. ker.), Lantos Kálmán (II. ker.), Tordai Pál (közl. és híradó oszt.) főtörzsrőrmestert őrsparancsnoki, Gulyás Mihály II. (III. ker.), Kiss Ferenc I. (VIII. ker.), Németh Kálmán (VII. ker.) főtörzsrőrmestert segédoktatói, Galambos János II. (III. ker.), Szakál Pál I. (V. ker.), Nagy Mihály (VIII. ker.), Vági Imre (II. ker.), Bori István (VIII. ker.), Papp Lajos (közp. nyom. pság) főtörzsrőrmestert alcsoportvezetői, Lengyel Antal (közp. nyom. pság) főtörzsrőrmestert, Tevel József (I. ker.) törzsrőrmestert nyomozói, Tornyai József (V. ker.) ir. alhadnagyot belső csoportvezetői,

Szórád János (közp. nyom. pság) nyilvántartó alhadnagyot nyilvántartó csoportvezetőhelyettesi, Tóth Lajos (közp. nyom. pság), Németh János VII. (közp. nyom. pság) nyilvántartó főtörzsőrmestert nyilvántartói, Bujáky Antal (közp. nyom. pság) nyilvántartó főtörzsőrmestert, Beczék József (III. ker.), Darvas József (VIII. ker.), Kővári Antal (VIII. ker.) ir. főtörzsőrmestert, Száraz András (cső. fel.) törzsőrmestert irodai segéd munkási, Hegedűs Péter (közp. g. h.), Deák Albert (I. ker.) szv. alhadnagyot, Parányi József (IX. ker.), Bedő Károly (III. ker.), Papp Ferenc I. (VIII. ker.), Vincze István II. (III. ker.) szv. főtörzsőrmestert számvivő segéd munkási minőségben teljesített kiváló szolgálataikért.

Kisebbségi nyelvvizsgák eredménye: A csendőrség igyekezetével és szorgalmával folyó évben is bebizonyította, hogy értékeli és átérzi a kisebbségi nyelvek elajátításának fontosságát. A H. M. úr rendeletére ez év október havában — a mult évihez hasonlóan, ugyancsak önként jelentkezés alapján — megtartott német, szlovák, ruszin, horvát, román és szerb nyelvvizsgákon ismét számosan vettek részt, jó eredménnyel. A nyelvvizsgák eredményei alapján folyó évben a következők részesültek pénztudalomban:

1. Pécselt és Kolozsvárott megtartott német nyelvvizsgán a kezdők csoportjában kiváló eredményt elért Szörényi Jenő őrm. (újvidéki 5/1 nyom. ao.) és Kovács Károly cső. (Nagyberegzi őrs) 200—200 P, az igen jó eredményt elért Baráth Ferenc cső. (Csepregi őrs), Simon Menyhért őrm. (9. nyom. ao.) és Németh József cső. (9. nyom. ao.) 150—150 P, a jó eredményt elért Sarkadi Tihamér cső. (9. nyom. ao.) 100 P, Bárdos János főtörm. (9. nyom. ao.) és Novodánszki Albert cső. (Alsószinevéri őrs) 50—50 P;

a haladók csoportjában igen jó eredményt elért Csuka László őrm. (Siófoki vízi őrs), Török Sándor őrm. (3. nyom. ao.) és Boda István főtörm. (Kolozsvári őrs) 150—150 P, a jó eredményt elért Fülöp Lajos törm. (3. nyom. ao.) és Porpáczy Béla főtörm. (9. nyom. ao.) 100—100 P, Lócsi János törm. (3. nyom. ao.) és Szegedi Mihály főtörm. (8/1. nyom. ao.) 50—50 P.

2. Kolozsvárott megtartott román nyelvvizsgán a kezdők csoportjában kiváló eredményt elért Bogdán György főtörm. (Jádi őrs), Hunyadi Mihály cső. (Négerfalvi őrs) és Szabó Sándor II. főtörm. (Magyarne megyei őrs) 200—200 P, az igen jó eredményt elért Pálszabó Mátyás cső. (Ispánmezői őrs), Kovács Pál II. őrm. (Olászentgyörgyi őrs), Mézáros János őrm. (Magyarne megyei őrs), Ferencz Károly cső. (Komorzáni őrs), Nagy József II. őrm. (Telcsi őrs), Ancsin János cső. (Alsóegregyi őrs), Petővári László cső. (Alsóvalkői őrs), Fenyvesi István őrm. (Bánffyhunyadi őrs), Tábor Lajos cső. (Óradnai őrs), Boros Jenő cső. (Telcsi őrs), Csuka József cső. (Borgóprundi őrs), Sáray S. Károly őrm. (Felsőszivágyi őrs), Molnár István III. cső. (Óradnai őrs), Tóth Károly őrm. (Kisbesei őrs) 150—150 P, a jó eredményt elért Németh Károly őrm. (Százajzai őrs), Gémesi Sándor cső. (Vármezői őrs) és Adomán János cső. (Kolozsvári közl. őrs) 100—100 P, Miliczki István prb. cső. (Szur-

doki őrs), Pálfi Miklós cső. (Érszöllősi őrs), Hárfás István cső. (Bikszádi őrs), Ujvári István cső. (Felsőszivágyi őrs), Csengődi András cső. (Bálványosváraljai őrs), Medvegy András cső. (Alsóvalkői őrs) és Lelkes József őrm. (Alsóegregyi őrs) 50—50 P;

a haladók csoportjában kiváló eredményt elért Dobronyi József cső. (9. nyom. ao.) és Fekete József főtörm. (10. nyom. ao.) 200—200 P, az igen jó eredményt elért Császi Lajos cső. (Kápolnokmonostori őrs) és Kovács Gyula cső. (Alparéti őrs 150—150 P, a jó eredményt elért Sipos Illés törm. (Tasnádi őrs) és Kecskés István törm. (Alparéti őrs) 100—100 P, Balogh Bálint cső. (Rozáliai őrs), Pirocska Mihály őrm. (10. nyom. ao.) és Takács András cső. (9. nyom. ao.) 50—50 P.

3. Budapesten megtartott szlovák nyelvvizsgán a kezdők csoportjában kiváló eredményt elért Juhász István IV. cső. (5/1. nyom. ao.) 200 P, az igen jó eredményt elért Tóth György őrm. (5/1. nyom. ao.) és Csiszár Kálmán cső. (5/1. nyom. ao.) 150—150 P, a jó eredményt elért Takács Antal őrm. (Érkévesi őrs) 100 P.

4. Nagykanizsán megtartott horvát nyelvvizsgán a kezdők csoportjában kiváló eredményt elért Vági Márton őrm. (Drávavásárhelyi őrs), Baracsi József őrm. (3. nyom. ao.) és Passa János őrm. (Drávavásárhelyi őrs) 200—200 P, az igen jó eredményt elért Rátkai József őrm. (3. nyom. ao.), Havasi János őrm. (3. nyom. ao.) és Molnár János II. cső. (Alsódomborui őrs) 150—150 P, a jó eredményt elért Csatos Sándor cső. (Muracsányi őrs) 100 P;

a haladók csoportjában kiváló eredményt elért Széplaki Vendel őrm. (3. nyom. ao.) és Mátraházi Vince őrm. (Csáktornyai őrs) 200—200 P.

5. Ungvárott megtartott ruszin nyelvvizsgán a kezdők csoportjában kiváló eredményt elért Csurka Albert cső. (Irholci őrs) és Tóth István cső. (Alsókalocsai őrs) 200—200 P, az igen jó eredményt elért Baráth László prb. cső. (Majdánkai őrs), Máramarosi Pál őrm. (Zsdenyovai őrs), Szittya György cső. (Ramocsafalvai őrs), Lázár István cső. (Nagypolányi őrs), Erdei Dezső prb. cső. (Nagypolányi őrs), Dombóvári József cső. (8/1. nyom. ao.) 150—150 P, a jó eredményt elért Pesti Ferenc cső. (Havasmezői őrs), Tenke Imre v. törm. (8/1. nyom. ao.), Szalay József őrm. (Havasmezői prs.), Fábán Sándor őrm. (Tiszabogdányi őrs), Pálvölgyi Mihály cső. (Irsai őrs), Sziggyártó János cső. (Lyutai őrs), Kanyó Gáspár cső. (Nagypolányi őrs), Tukacs Endre prb. cső. (Szerednyei őrs), Károlyi János cső. (Kovácsréti őrs), Dadányi János cső. (Bilkei őrs), Kostyál Ferenc cső. (Havasmezői őrs), Czeglédi Imre cső. (Kovácsréti őrs), Szántó Lajos cső. (Hátmegi őrs), Leck Lajos prb. cső. (Szolyvai őrs), Ferencz József III. alhdgy. (Beregszászi szárny), Muszka József cső. (Poroskói őrs), Németh István IV. cső. (Lyutai őrs), Mogyorósi János őrm. (Bercsényifalvai őrs) és Szelei Pál őrm. (Nagybocskói őrs) 50—50 P;

a haladók csoportjában kiváló eredményt elért Urr Béla cső. (Turjaremetei őrs), Berényi Gergely cső. (Takcsányi őrs), Varga Ferenc III. cső. (Uzsoki őrs) és Cseh Pál

Ne írjunk elismerő és köszönő levelet árunk jó minőségéért, olcsó áráért stb., mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek hírverői semmiféle üzletnek!

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy igogos panasz esetében törölhessük hirdetéseink sorából az illető céget.

Használjunk csendőrségi levelezőlapokat, mert művészi értékűek, olcsók és azok jövedelmét az emlékbizottság a háboruból és békében hősi halált halt csendőrök emlékének megörökítésére fordítja.

cső. (Alsóvereckei őrs) 200—200 P, az igen jó eredményt elért Kiss Szilveszter őrm. (Beregszentmiklósi őrs), Bende József cső. (Ilosvai őrs), Ötvös János cső. (Királymezői őrs), Szendi Gusztáv cső. (Uzsoki őrs), Palkovics Ferenc cső. (Etédi őrs), Szabadkai Mihály cső. (Németmokrasi őrs), Orbán Sándor főtörm. (Rozsályi őrs), Szinnyai László főtörm. (Talaborfalui őrs), Madács János őrm. (Ublai őrs), Földesi Mihály cső. (Ungvári őrs), Baki Lajos cső. (Nagybereznai őrs) és Németh József IV. prb. cső. tiz. (Ungvári őrs) 150—150 P, a jó eredményt elért Görög Péter őrm. (Csontos-őrs), Böszörményi Gyula cső. (Nagybereznai őrs), Varga Károly cső. (Takcsányi őrs), Kopasz Bálint cső. (Kovácsréti őrs) és Irházi Sándor cső. (Csernolovai őrs) 50—50 P.

6. Újvidéken megtartott szerb nyelvvizsgán a kezdők csoportjában kiváló eredményt elért Vida Károly cső. (Nádalfai kül.) 200 P, az igen jó eredményt elért Kovács Ferenc II. cső. (5/1. nyom. ao.), Molnár László cső. (Kátyi őrs) és Básti Lajos cső. (5/1. nyom. ao.) 150—150 P, a jó eredményt elért Serfőző Mihály alhdgy. (Zentai szakpk.) 100 P, Kiss Lajos cső. (Sztapári őrs) és Peregi István őrm. (Sztapári őrs) 50—50 P;

a haladó csoportjában igen jó eredményt elért Békefi Géza cső. (Sztapári őrs) 150 P.

Fegyverhasználat. Az Államvédelmi központ újvidéki nyomozó csoportja a csendőrség támogatásával Csurog köz-
ségben kommunisták után kutatott. Házkutatás alkalmával Teszki Zdrávko, szökésben lévő kommunista szülei laká-
sán egy szekrény mögötti rejtékhelyről, Kürti Dezső törzs-
őrmester és Bilibók Gyula csendőrből állott járőrre kézi-
gránátot akart dobni. A járőr nevezett agyonlőtte. Csend-
őregyen nem sérült meg.

A **balatonfüredi őrs** állományába tartozó Polgár Jenő I. v. törzsőrmesterből állott járőr november 26-án, Siklósi Ferenc emberöléssel gyanúsított balatonfüredi lakos ellen, mert a járőrt lefegyverezési szándékkal megtámadta, szu-
ronyfegyvert használt. Siklósi bal mellén nem életveszélyes
sérülést szenvedett. A járőr nem sérült meg.

A **nyírmeggyesi őrs** állományába tartozó Mező Pál csendőr november 28-án, az őt megtámadó Pethő József tart. honvéd ellen, szolgálaton kívül, szuronyfegyvert hasz-
nált. Pethő tart. honvédet, aki bal arcán kisebb sérülést
szenvedett, az őrs elfogta. A csendőr nem sérült meg.

Megszökött a fogoly. A cservenkai őrs állományába tar-
tozó Szilágyi István őrmester és Dóbai István csendőrből
állott járőrtől november 18-án a szabadkai vasútállomás
váróterméből Danics Nikolicz Risárd és Nikolity Milka, lo-
pás miatt elfogott cigányok megszöktek. A bilincset és fűző-
láncot is magukkal vitték.

A **szabadkai királyi őrs** állományába tartozó Csordás István őrmester és Horváth István csendőrből állott járőr-
től november 26-án Kolompár Ilona, többrendbeli lopással
gyanusított cigányasszony Gyöngyfa községben megszökött.

A **m. kir. nagyváradai csendőr tanzászlóalj** a volt nagyváradai országos m. kir. csendőriskola történel-
mének megírásához adatokat gyűjt. Ezért felkéri
mindazokat a bajtársakat, akik 1913—1914. évben
Nagyváradon a volt országos m. kir. csendőriskolá-
nál szolgáltak, adják át díjmentesen a birtokukban

lévő és a csendőriskolával kapcsolatos fényképeket,
rajzokat, iratokat a m. kir. nagyváradai csendőr tan-
zászlóalj emlékbizottságának. A fényképekhez és
rajzokhoz csatoljanak rövid leírást is, mely a fény-
kép vagy rajz helyét, idejét, az alakulat megneve-
zését és a képet ábrázoló eseményt tartalmazza.

Akik a volt országos m. kir. csendőriskolához
beosztott tisztek, segédoktatók, oktatósegédek és
hallgatók hősi haláláról tudnak, a rendelkezésükre
álló adatokat — emléktáblán való megörökítés cél-
jából — a csendőr tanzászlóalj emlékbizottságával
szintén közölik. Ezzel kapcsolatosan az alábbi ada-
tokra van szükség:

1. A hősi halott neve. 2. Rendfokozata. 3. Hősi
halálának időpontja és helye? (Hadművelési terület
vagy hátország, a helység neve.) 4. Megjegyzés: a
halál körülményei (pl. orosz hadszíntéren ellenséges
puskalövedéktől találva, vagy közbiztonsági szolgál-
lat teljesítése közben orvvadászokkal, fegyveres go-
nosztevőkkel folytatott tűzharcban stb.).

A felajánlott fényképeket és a rendelkezésre
bocsátott egyéb adatokat kéri a tanzászlóalj emlék-
bizottsága legkésőbb 1944 január 31-ig elküldeni.

**Gyűjtsünk anyagot a m. kir. csendőr levéltár és
múzeum számára!** Tényleges és nyugdíjas csendőr-
bajtársak! Kutassunk csendőrségi emlékeink között!

Minden régi fényképet, képet, könyvet, iratot,
öltözeti és felszerelési cikket és egyéb régi tárgyat
stb., ami a testület hagyományápolására alkalmas és
a csendőrség történelmének megírásához adatul szol-
gálhat, **ajánljunk fel** a csendőrlevéltár és múzeum-
nak! Az egyes országrészek visszatérésével és a je-
lenlegi háborús szolgálatteljesítéssel kapcsolatos
csendőri fényképek és egyéb emlékek a jövő törté-
nelmének megírásához pótolhatatlan értéket jelen-
tenek! Küldjünk be ezekből is minél többet. Keres-
sük fel öreg, nyugdíjas bajtársainkat s kérjük fel
őket is az emlékek átadására!

Minden beküldött tárgyhöz küldjünk rövid le-
írást. Ebben ismertessük a fényképet, vagy a tárgyat,
a személyek nevét, a csendőri szolgálattal vagy sze-
mélyvel való kapcsolatát az évszámmal együtt, érté-
két, esetleg történelmi vonatkozását és az adomá-
nyozó nevét. Semmi sem értéktelen! Mentsük meg
emlékeinket a jövő számára! Az értékesebb anyagot
a levéltár és múzeum megvásárolja! Felvilágosítást,
útbaigazítást mindenkinek szívesen ad: a m. kir.
csendőr levéltár és múzeum, Budapest, II., Fő-u. 71.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 41. TELEFON: 134-178

Művészi kivitelű fényképek, táblóképek, aquarell, olajfestmények,
evelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK!

MAGAD ÉS CSALÁDOD
ÉRDEKÉBEN TÁMOGASD!

Tóth Imre III. őrmester, a szombathelyi tanzászlóaljnál a járőrvezetői tanfolyamot elsőnek végezte.

Sinka Mihály csendőr, a salgótarjáni gy. tan-századnál a járőrtársi iskolát elsőnek végezte.

A Csendőr-lexikon szétküldését a megrendelők részére is megkezdjük. A postai szabályok azonban nem teszik lehetővé a tömeges kiszállítást s ezért a szétküldés csak folyamatosan, a rendelés sorrendjében történhetik. Ezért türelmet kérünk. Ugyanazon őrsön levő megrendelők egy csomagban kapják a könyveket. Minden könyvhöz csekk-befizetési lapot mellékelünk. A Csendőr-lexikon árát, 9 P-t, ezzel a befizetési lappal kérjük a könyv megérkezése után azonnal befizetni. Ha valakit időközben áthelyeztek, valamelyik bajtársa vagy az őrsparancsnok irányítsa utána a könyvet új állomáshelyére, mert a visszaküldés külön költséget jelent.

Csendőrségi Közlöny. 46. szám. Tilos területek és tilos övezet. M. kir. rendőrség budapesti főkapitánya illetékeségi területének kiterjesztése. Éjszakai, valamint vasár- és ünnepnapra használatra engedélyezett gépjárművek megkülönböztető jelzése. Közúti személygépjárművek forgalmának szabályozása. Benzin- és olajkútakból árusítás idejének szabályozása. Új marhalevélúrlapok forgalomba bocsátása. Tartalékos csendőrtisztek ellátása csendőrségi személyazonossági igazolvánnyal. 47. szám. Tábori zöld ing zubbony nélkül való viselésének kiterjesztése tisztek részére. Állandó előleg postai portó- és szállítási költségekre. Gazdasági átalánypénztárak készletben tartandó készpénzösszegének meg-

állapítása. Csendőrtiszti és tiszthelyettesi kar élelmiszerellátása. Vezénylési pótdíjak újabb megállapítása. Csendőrségi gépjárművek használata. 48. szám. Úrlapok rendszeresítése az őrsök részére. „Ü” betűs megkülönböztető jelzéssel kapcsolatos intézkedések. Próbacsendőrök tankönyve 3. füzetének helyesbítése. Szolgálati és egyéb könyvek nyilvántartásának kiegészítése. Gázálcrcok raktározása, karbantartása és átvizsgálása. A csendőrség tagjainak és azok hátramardottainak ellátására vonatkozó jogszabályok. Elhelyezési kimutatás helyesbítése.

A Magyar Szárnyak legújabb száma gazdag és változatos tartalommal mutatja be a világ repülésügyének keresztmetszetét. Előjáróban Bisits Tibor alezredes a légi-háború legfrissebb eseményeiről számol be. Több cikk szól a honvéd légierők repülőinek, elsősorban a vadászoknak és a közelfelderítőeknek hősi harcáról. Az új Messerschmitt Gigant óriásrepülőgépet részletesen ismerteti a lap, érdekes képekkel tarkítva. Nagy Ernő a repülőgépzaj elleni küzdelemről számol be. Nagy Béla százados „Vihar a hegyek között” c. regényének közlését kezdi a lap. Számos más érdekes anyagot találunk a lapban, így képesoldalt a repülőgépgyártásról, a gépek szilárdsági vizsgálatáról és a repülő időjárásstudományról. Udvary Jenő őrnagy a világ legújabb repülőeseményeit ismerteti. Vitéz Járomy Árpád a magyar repülőifjúság számára ír cikksorozatot. A Magyar Szárnyak legújabb számának ára 80 fillér. Mutatványszámot a kiadó-vállalat (VII., Király-u. 93.) készséggel küld.

Kérelem. A Csendőrségi Lapok 1939. évfolyam 1—12. számát keresi megvételre Sárszegi Pál őrmester, Déneslak.

Kérelem. Lána János detektívfelügyelőnek szüksége volna a Pinczés-féle BTK. II. kötetére. Akinek eladó példánya van, írjon neki. Címe: Sopron, rendőrség.

Ki tud róla? Steiner Ottó volt járőrőrmester, aki 1916. évben a kisjenői őrsön (Arad megye) volt járás és őrsparancsnok, keresi Kovács István IV. ny. őrmester Budapest, VIII., Nap-utca 15. fsz. 5. Aki tud valamit nevezettről, közölje Kovács ny. őrmesterrel.

Harnóci Ferencet, aki állítólag csendőr, keresi nagynénje, Fábian Józsefné, szül. Hornyák Anna, Ujverbász, Klausz-utca 75. sz. alatti lakos.

Ki tud róla? Varga Lajos II. csendőr keresi Franki Sándor csendőrt, aki 1941-ben került a testületbe és az egri osztályparancsnokságnál szerelt fel. Aki a keresett címét tudja, írjon Varga csendőrnek a dunaszekcsői őrsre.

Both Barnabás községi jegyzőt, aki valószínűleg Erdélyben teljesít szolgálatot, keresi Abafalvi Imre ny. cső. törzsőrmester, Alcsut, kir. hercegi kastély. Aki a keresett jegyző beosztási helyét tudja, írja meg Abafalvi törzsőrmesternek.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékpénztári rendeletében az életbiztosítást is egyszerű takarékpénztárnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrléti szempontból fontos akcióról az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

A tudás abc-je a

Legujabb lexikon

Ára: kp. P 28.—, részletre P 34.— (havi 7.— P)

20.000 kérdésre ad választ. Mindenkinek szüksége van rá. Megrendelhető: FARKAS könyvkiadó és könyvterjesztő vállalat, Budapest, VI., Dessewffy-u. 40. Bármely megjelent könyv nálunk megrendelhető Postai szétküldés

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek szállítója:

VITÉZEK

Termelő-, Beszerző- és Értékesítő SZÖVETKEZETE

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám

(A csendőrlaktanya közelében.)

SZEMÉLYI HÍREK.

Elölépett próbacsendőr örvezetővé: a pécsi IV. kerületben: Novák Imre, Dobos István II., Barányi János, Szoboszlai László; a miskolci VII. kerületben: Bóta Boldizsár próbacsendőr.

Kinevezés. A székesfehérvári II. kerületben: Takács József II. alhadnagy szárnyszolgálatvezetővé; a szegedi V. kerületben: Kókai István v. törm. ideiglenes őrsparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Szabados János, Hangodi István alhadnagy, Tőkés Miklós főtörzsőrmester szakaszsparancsnokká; a kolozsvári IX. kerületben: Várhalmos György főtörzsőrmester őrsparancsnokká, kinevezetett.

Véglegesítették: a miskolci VII. kerületben: Boza István, Király József, Kékesi (Koczur) István, Balogh Sándor csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötött: a székesfehérvári II. kerületben: Köszörüs János őrmester Szabó Szerafinnal Gután, Szabó Lajos őrmester Szabó Juliannával Banán, Horváth József IV. őrmester Baranyovics Ilona-Jolánnal Csuzon, Dombai István csendőr Zsilinszki Mária Jolánnal Tardoskedden, Imre Miklós csendőr Kovács Etelkával Diószegen; a szombathelyi III. kerületben: vitéz Kerese János alhadnagy Dévai Margittal Kapuváron, Polgár Jenő II. csendőr Koronkai Margittal Fertőszentmiklóson; a pécsi IV. kerületben: Lakatos Agoston csendőr Marosi Margittal Kányán; a szegedi V. kerületben: Szentesi István csendőr Pásti Borbálával Gomboson; a kassai VIII. kerületben: Szakál Antal őrmester Vagerics Erzsébet Zsófiával Majdánkán, Macsádi József csendőr Knopf Annával Volócon, Fekete János I. csendőr Horváth Gizellával Huszton, Bagoly István főtörzsőrmester Hunyadi Piroskával Kabán.

Született: nemes szentgerlicsei dr. Gál Miklós o. őrnagynak Miklós Csaba fia; a székesfehérvári II. kerületben: Malomvölgyi Pál őrmesternek Tibor Pál fia; a szombathelyi III. kerületben: Kiss József II. törzsőrmesternek János Vilmos fia; a pécsi IV. kerületben: Farkas Imre törzsőrmesternek Imre József fia, Tarnóczy János főtörzsőrmesternek Anna Mária leánya, Németh Miklós őrmesternek Miklós Sándor fia; a szegedi V. kerületben: Kláris János törzsőrmesternek Irén Katalin leánya, Józsa Mihály I. törzsőrmesternek Margit leánya, Harkai József őrmesternek Jolán leánya, Gulyás Sándor főtörzsőrmesternek Tibor Sándor fia; a miskolci VII. kerületben: Sándor Mihály I. törzsőrmesternek Margit leánya; a kassai VIII. kerületben: Forró Imre törzsőrmesternek Piroška Viktória leánya, Sas István I. törzsőrmesternek István fia; a kolozsvári IX. kerületben: Kovács József II. őrmesternek Ervin fia, Katona József törzsőrmesternek Károly Ferenc fia, Kosári András őrmesternek Viola Emma leánya, Debreczeni József őrmesternek József és János fiai.

Halálozás. Szőlősi Mihály I. alhadnagy Eszter leánya Kiszomborban meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenn tartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomtatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyeggel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, írójukról és tartalmukról senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 18

EPEKŐBETEGEK próbálják ki a rég bevált „SPECOLITH” 2 epekő-teát.

Egy doboz 10 napi adag ára: P 3-80 + 0 05
Megrendelhető a készítőnél:

ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra” gyógyszertára
Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.

CIPŐ, CSIZMA és
mindennemű bőrkészít-
mény ápolására, fényesi-
tésére a kiváló

KNAUSZ FERENC
vegyipari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.

EGYENRUHÁK

méret után, felszerelési
cikk, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN
ruhaüzletében

KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

HUSZÁR PENGÉ

AJAX
acélárak

RÁBA
teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, sserasám-, szerkezeti-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acéllöntvények. Szürke öntvények. Csavar és sserasám-árak. Keskenyvágnú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomárak. — Vasszerkezetek. Hidak. Daruk. Textilgépkatrészek. Szekérkerékek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R-T
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. ss.

pengő, nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámújára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

Eger. 1. Tervbe vették. A kérdés most van elintézés alatt. A feltételeket még nem közölhetjük. 2. Az alakzatban levő raj parancsnoka jelentésbeadásnál a szakaszparancsnoknak „Puskával tisztelegj”-et köteles vezényelni. A Szolg. Szab. I. Rész 541. pont h) alpontja szerint ugyanis a csapatok a gyakorlati szabályzatokban megszabott módon tisztelegnek a katonaaállomány mindazon egyéneinek, akik a vezénylő parancsnoknak előjárói vagy feljebbvalói. A Szolg. Szab. ebben a tekintetben tehát nem tesz különbséget tiszt és tiszthelyettes, illetve tisztas között. Az E-alap. 270. pontja pedig kimondja, hogy állóhelyben a csapat „Puskával tisztelegj”-el és fővetéssel teljesítse a tiszteletadást.

M. B. törm., Bereck. Az első levágott sertés után 4 kg-ot, minden további után pedig 8–8 kg-ot kell beszálltatni. Különben ugyanerre a kérdésre részletesen válaszoltunk f. évi november hó 15-i számunk 701. oldalán „Zsirbeszálltatás” jelű üzenetünkben.

N. M. cső., Vargyas. A földbirtokos villanyfejlesztő telepe áramvezetékének elvágása lényegében vagyonrongálás ugyan, de nem a BTK. 418. §-a, hanem az 1931. évi XVI. t.-c. 61. §-a, illetve a BTK. 439. §-a szerint minősül, mert a törvény kiemeli a vagyonrongálás általános esetei közül. Az 1939. évi II. t.-c. (honvédelmi törvény) értelmében háború idején a cselekmény: büntett.

Első a Haza. Útmesteri tanfolyamba csak „B” mintájú igényjogosultsági igazolvánnyal pályázhat, előbb tehát azt kell megszereznie. Csak a tanfolyam sikeres elvégzése esetén számíthat arra, hogy útmesteri állásra kinevezik. Tanfolyamot rendszerint évente tartanak s a pályázati hirdetményt közzéteszik a hivatalos lapban. Kísérje figyelemmel vagy kérje meg a jegyzőt, hogy értesítse, ha a közlemény megjelent. Az 5 pengős bélyeget visszajuttattuk.

Vita. 1. A csendőr rendfokozatúak sapkagombjai (kisgombok) színének egységes előírása rendeleti úton rövidesen megtörténik. Egyébként olvassa el f. évi június 15-i számunk 382. oldalán „Sapkárólása” jelű üzenetünket. 2. A nők és a közgazdálkodás viszonyát a Cs—20. Határozmányok 23. §-a részletesen szabályozza. A nők ebben a §-ban biztosított szolgáltatásokon kívül mást nem követhetnek a közgazdálkodástól, tehát nem formálhatnak jogot a közgazdálkodás tüzelőjének bizonyos hányadára sem. Az megint más lapra tartozik, hogy a közgazdálkodás bajtársiasságból átengedi-e tüzelőjéből a nélkülözhető mennyiséget, természetesen ártérités ellenében. Akkor azonban, ha a közgazdálkodásnak felesleges készlete nincs, illet nem lehet kívánni.

Szeretném tudni. 1. Előreláthatólag 1944 februárjában. Részleteket még nem mondhatunk. 2. Igazoltatni kell az illetékes Máv. üzletvezetőséggel, hogy a félárú vasúti jegy váltására jogosító arcképes igazolvány érvényesítés alatt van. Mivel ennek az igazolásnak beszerzése körülményes, ha teheti, halassza el az utazását az arcképes igazolvány leadásáig.

Bácska. Az őrsre ideiglenesen vezényeltek, amennyiben a közgazdálkodásnál étkeznek, nem kötelesek takarítási járulékot fizetni. A Cs—20. Határozványok 8. §-a szerint takarítás fejében a napibetét 2%-át csak azok fizetik, akik a közgazdálkodás tagjaival közös elhelyezésben vannak ugyan, de az étkezésben valamilyen okból nem vesznek részt. Az ideiglenesen vezényeltek eleget tesznek hozzájárulási kötelezettségüknek azzal, hogy 20%-kal felemelt napi betétet fizetnek.

Kolibica. Címváltozásának bejelentésénél nevét nem közölte, címét így nem tudjuk javítani.

333. Csendőr nem vehet el olyan leányt, akinek szülei vadházasságban élnek. Méltánylást érdemlő körülmények esetén is kevés reménye lehet ahhoz, hogy nősülési engedélyt kapjon. Megkísérélheti ugyan a kérelmezését, de inkább azt tanácsoljuk, forduljanak a szülők ügyvédhez és kövessenek el minden lehetőt, hogy az akadályt elhárítsák s mielőbb törvényes házasságra léphessenek.

Uj Idők

J U B I L E U M I É V F O L Y A M

Következő negyedünkben lép

HERCZEG FERENC hetilapja

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAMÁBA.

Ebben a jubiláris évfolyamban közli:

Bóka János
Bónyi Adorján
Csathó Kálmán
Fekete István
Márai Sándor
Zsigray Julianna
új regényét.

Folytatja

Harsányi Zsolt
nagy sikerű cikksorozatát.

ELŐFIZETÉSI ÁRON BIZTOSÍTJA továbbra is a MŰVELŐDÉS KÖNYVTÁRA hatalmas, hásszokötetes gyűjteményét. Eddig megjelent kötetek:

Az élet tudománya. Szerkesztette: Szent-Györgyi Albert.
A magyar nép. Szerkesztette: Bartucz Lajos.

Az egyes kötetek terjedelme 400 oldal szöveg, 32 képtábla, igen sok szövegek közötti ábra. Egyöntetű, aranyozott felvázsonkötésben jut az előfizetőhöz.

Az **Uj Idők** félévszádon át nemcsak a legkülönb magyar írók termésének szín-javával ismertette meg olvasóit hanem a magyar családok nélkülözhetetlen jóbarátja is lett, útbaigazítással, tanácsaival, gyakorlati célú rovataival, a szerkesztő üzeneteivel, stb.

Mindazoknak a csendőrtiszt, altiszt és csendőr uraknak, akik egy levelezőlapon kérik, három héten át díjtalan mutatványképen küldjük az **Uj Idők**-et.

Kívánságra a Művelődés Könyvtára képes tájékoztatóját díjtalanul megküldjük.

Az **Uj Idők** előfizetési ára negy. évre 12.— pengő. A levelezőlapon kérjük pontosan feltüntetni: 1. név, 2. rendfokozat, (foglalkozás) 3. Órállomás (lakhely.)

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16.

Tb.: B. 273. A nősülési korhatár leszállításának kedvezményében csak a vitézzé avatott csendőrök részesülhetnek. Ön tehát csak 30. évének betöltése után kaphat nősülési engedélyt. A levélben említett körülmények nem akadályai a kérvény benyújtásának s ha a kivizsgálás egyébként kedvező eredménnyel jár, a vonatkozó H. M. rendelet értelmében házasságkötésüket engedélyezhetik.

M. J. I., Ungvár. A kért parancsnokság megszűnt és jogutódja sincs. Örsei a jelenlegi 58/1. hv. p. szd.-ba olvadtak. Ennél az alakulatnál vagy annak osztályparancsnokságánál (58. hv. p. oszt.) valószínűleg megtalálja az igazolványra vonatkozó iratokat. Mindkettő állomáshelye: Sátorajutóhely.

Mi az igazság. Önnek is csak azt üzenhetjük, amit hasonló kérdésekre már számtalanszor megírtunk: előléptetési ügyekben nem adhatunk választ, mert ha véleményt nyilvánítanánk, elébe vágnánk a parancsnokok döntésének, amely az ő kizárólagos joguk. Egyébként az irodai szakszolgálatosok állományrendezésére a közeljövőben sor kerül. Az alhadnagyi előléptetés — mint valószínűleg Ön is tudja — a mindenkor rendelkezésre álló rendszerezett helyekre a fogyték arányában, tehát korlátozott számban történik.

Devecser. „Mi az igazság” jeligés üzenetünk Önnek is szól.

B. L., Bogádmindszent. 1. Éppen a leglényegesebbet nem írta meg: azt, hogy mennyi a birtokának kataszteri tiszta jövedelme aranykoronában, illetve, hogy a gazdakönyveszerint milyen pontérték beszolgáltatására kötelezték. Ha ezeket az adatokat megírja, szívesen kiszámítjuk a még fennálló beszolgáltatási hátralékát. 2. Olvassa el figyelmesen f. évi november 1-i számunkban a közellátási beszolgáltatásról írt cikkünket. Kérje beszolgáltatási kötelezettségének módosítását az illetékes közellátási kormánybiztostól. A kérvényt a községi előjárásnál kell beadni és meg kell jelölnie benne azokat a terményeket és termékeket, amelyekben a beszolgáltatást teljesíteni tudja. 3. A kért cím: Görögyszentimre, csendőrőrs.

Megtalálom. Érdeklődjek a Magyar Vöröskereszt katonai tudakozó irodájánál, Budapest, V., Szent István-körút 1. szám, I. emelet. Telefonszám: 121—236. Az írásbeli kérdés-köds rendszerint hosszadalmas és nem célravezető.

Mindent a Hazáért. A Nemzetvédelmi Kereszt kérelmezéséhez megvan a jogcíme. A tudnivalókat megtalálja f. évi november 15-i számunk 703. oldalán, „Jó reménység” jeligés üzenetünkben.

Vitézi nemesség. Olvassa el f. évi március 1-i számunk 158. oldalán „Szekszárd” jeligés üzenetünket s ha részletesebb tájékozódásra is szüksége van, 1936. évfolyamunk 41. és 74. oldalán közölt „A magyar nemesség s igazolásának mai módja” c. cikkünket.

Makó, sznypság. Csapattesten kívüli levelezésnél, a tisztázatok címzésénél „a m. kir. csendőr.” kifejezést kell használni. A Csűsz. megfelelő helyesbítése folyamatban van.

Országház. A most beküldött összeggel előfizetése 1943. VII. 31-ig van rendezve. Még küldjön be 5 P-t a folyó év végéig való előfizetésre.

Törekvés. Sajnos, nincs tartalékpéldányunk. Kérését mai számunkban, a híreinkben közzétettük. 12 pengő ajánlására nincs szükség.

M. A. örm., Aknaszlatina. A kért cím: Ilosva.

V. J. II. örm., Bély. Több ilyen nevű van, ezért csak úgy tudjuk címváltozását elintézni, ha azt is megírja, eddig hova kapta a lapot.

Szillogizmus. Örülünk, hogy ilyen alaposan és figyelmesen olvassa el a lapot. Így veszi igazán hasznát.

F. J. II. főtörm., Bpest. Ez hivatalos szabályozást kívánó ügy. Forduljon előjáró parancsnokságához.

B. J., Miskolc. Még október 4-én 2 könyvet küldtünk a címére, mert nem írta meg a pályázat beküldésekor kívánságát. Most már nem segíthetünk.

Csendőr-lexikon. Kérjük, legyen türelemmel, a posta naponta csak 10 csomagot vehet fel, a megrendelők száma pedig közel 2000. Rövidesen mindenki és így Ön is megkapja.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Sabaria, 1900. Úgyesen fogalmaz, de ilyen tárgyú munkákra nincs szükség. Mással szívesen látjuk.

N. J., Trebusafejérpatak. Műkedvelő vers, nekünk nem felel meg.

B. M., Ipolyszakállos. Minden munkáját párbeszéd formájában írja, ami érdekes ugyan, de nekünk más kell. Írjon elbeszélő formában, tanulságos nyomozásokat, vagy egyéb csendőri vonatkozású eseteket. Jó gondolatai vannak és jól is ír, de néha nem fejezi be a tárgyat és nem mond eleget.

K. L., Pécs. Jól megírt és érdekes munka, de ha közölnénk, elárulnánk olyan dolgokat, melyek csak a testületbe valók.

R. M., Ombód. Köszönjük, érdekes dolgokat közöl benne. Néhány adata miatt nem közölhetjük, de átadjuk a csendőr levéltár és múzeumnak. Oda adjuk át megőrzésre azokat a harctéri írásokat is, melyeket a lapunkban közlünk.

D. I. ny. alhdgy., Rimaszombat. Jó, felhasználjuk.

19.119. A képek jók lennének, de túlságosan távolról készítette a felvételt. Küldjön máskor is.

Hűség. Jó. Az idén el voltunk már látva, de talán jövőre felhasználhatjuk. A nótái szépek.

Heves, 18. Igen egyszerű eset ahhoz, hogy közölhetnénk, de jól fogalmaz, szívesen látjuk más írással.

Magyar gyártmány!
Cipők, csizmak, szijazatok,
nyergok, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására

Jó Bertalanné
butort
butorszalonjából vásároljunk
bizalommal.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. S. Telefon: 223-131.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.
A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

Alapítási év 1870.

Tichter János

papírarok papírzacsko és gyógyszeré-
szeti papírarok gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

Megfejtések.

I.

Nemes verseny

című pályázatunk (Csendőrségi Lapok 19/1943.) eredménye az 1943. április 1-től 1943. szeptember 30-ig terjedő időre:

1. **Didék Károly** csendőr (Várörja) 9 egyént fogott el, ebből 8 katonaszökevény volt. (Verseny pontszáma 17.)
 2. **Varga Lajos III.** őrmester (Kassa) 7 egyént fogott el, ebből 5 katonaszökevény volt. (Pontszám 12.)
 3. **Pajor Lajos** főtörzsőrmester (Várörja) 6 egyént fogott el, ebből 5 katonaszökevény volt. (Pontszám 11.)
 4. **Gergye Károly** főtörzsőrmester (Keszthely) 6 egyént fogott el, ezekből 2 katonaszökevény, 2 az őrsállomáson megtelepedett volt. (Pontszám 10.)
 5. **Perlaki Ferenc** főtörzsőrmester (Nagyvárad) 8 egyént fogott el, ebből 1 katonaszökevény volt. (Pontszám 9.)
 6. **Bakó Ignác** csendőr (Várörja) 5 egyént fogott el, ebből 4 katonaszökevény volt. (Pontszám 9.)
 7. **Petővári László** csendőr (Alsóvaskő) 5 egyént fogott el, ebből 2 katonaszökevény volt. (Pontszám 7.)
 8. **Somfalvi József** csendőr (Várörja) 4 egyént fogott el, ebből 3 katonaszökevény volt. (Pontszám 7.)
 9. **Tófalvi János** csendőr (Alsóvaskő) 5 egyént fogott el, ebből 1 katonaszökevény volt. (Pontszám 6.)
 10. **Láncos József** csendőr (Nagyvárad) 4 egyént fogott el, ebből 1 katonaszökevény volt. (Pontszám 5.)
- A felsoroltakon kívül sok bajtársunk jelentette még be 1-3 körözött egyén elfogását. Kalmár Péter főtörzsőrmester (Battonya) és Kövi Ferenc őrmester (Ajka) 4-4 körözött egyént fogtak el.
- A „Nemes verseny“-t niemsokára újból meghirdetjük. Addig jó munkát!
- Az 1-5 alatt felsoroltaknak 60, a 6-10. alattiaknak 40 pengő jutalmat adtunk.

II.

A Csendőrségi Lapok folyó évi 15. számában pályázatot hirdettünk olyan esetek leírására, melyeknél a jó B. hálózat, vagy a Nyomozókulcs stb. alapján végzett igazoltatás juttatta kézre az őrskörletben munkát vállalt körözött, vagy elfogandó egyént. Sok érdekes és igen tanulságos dolgot kaptunk, melyek beküldői egytől-egyig példás munkát végeztek a közbiztonság megszilárdítása te-

rén. A legjobb munkát beküldött szerzők nevét közöljük. A vastag betűsöket pénzjutalomban részesítettük. Dákai Péter ny. alldgy. (Nagyvárad, Szacsavay-u. 30.), Kalmár Péter főtörm. (Kunhegyes), Komjáti Lajos cső. (Ógyalla), Kövi Ferenc őrm. (Ajka), Lakatos István főtörm. (Fonyód), Németh Sándor törm. (Szeged), Polgár György alldgy. (Mohács), Szabó Dénes törm. (Budapest), Végő Mihály I. főtörm. (Barátos), Vigh Gyula őrm. (Jóka).

A legjobb dolgozatokat később közöljük.

Pályázatok.

I.

Csendőrnapi számunkban közölni szeretnénk bajtársaink életéből olyan történeteket, melyek az önfeláldozó, bátor és melegsívű csendőrt állítják elének.

Dolgozatokat mindenkitől elfogadunk, a legjobbakat jó könyvvel jutalmazzuk, ezenkívül közöljük és tiszteletdíjban is részesítjük.

Határidő: 1944 január 25.

II.

Allandóan szükségünk van a csendőr életéből szép fényképfelvételekre. Ilyeneket mindenkor szívesen fogadunk bajtársainktól. Most pályázatot hirdetünk ilyen képekre. Mindenki résztvehet benne. Csak jó másolatot kérünk, lemezt nem és nagyítást sem. A pályázatra beküldött képek hátlapjának bal alsó sarkába „P.“ betűt kell írni.

A legjobb képeket jutalmazzuk, ezenkívül közöljük és tiszteletdíjban is részesítjük.

Határidő: 1944 február 15.

III.

Lovas bajtársaink szolgálatában adódik olyan helyzet, amikor a lónak (a ló okosságának, hűségének és egyéb jó tulajdonságának) különösen jó hasznát veszik. Ilyen és egyéb érdekes lovas esetek leírására hirdetünk pályázatot. Csak legénységi állományúak pályázhatnak. A legjobb munkákat jutalmazzuk és közöljük.

Határidő: 1944 február 1.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györfi Aladár igazgató.

PAPIR, IRÓSZER

**Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELES**
szükségletünket szerezzük be
CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható óskerestény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

Egyenruházat HOKSÁRI
KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÜT 60

MAGYAR PAPIR ÉS IRÓSZERSZALLÍTÁSI VÁLLALAT
SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.
TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-98-76.

A legjobb ári
EGYENRUHAK
szabója

Kriston János
egyenruházati cikkek kereskedése
Budapest, VIII.,
Baross-tér 1. l. 8.
Telefon: 349-606

MINERVA
RODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R. T., KOLOZ VÁR
Igazgatóság As. üzemek: Brassai-u. 7. Telefonszám: 18-87. Könyv- és papír-
kereskedés: Mátyás király-tér 8. Telefonszám: 15-98.
AZ ERDELYI MAGYAR EGYHÁZAK KÖNYVKIADÓ- ÉS NYOMDAVÁLLATA
Könyvnyomda Könyv és papírkereskedés. Könyvkiadóvállalat. Könyvkötészet
Cinkorafia. Borítékgár. Domboríróipari vállalat. Üzleti könyvgyár
Vonalasírás. Lapidárvállalat. Bélyegzőkészítés
Eredeti festmények, metszetek, művészeti reprodukciók

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VI., Teréz-krt 4 Tel: 224-894
A „BAROSS SZÖVETSÉG“ TAGJA

Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktára:

PALLADIS

R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Tél. 120-013. (A Hősök-tere közelében)

ZONGORÁK Pianinók

vétele, eladása, csere,
Részleteire is.

REISSMANN IMRÉNÉ

Budapest, Rákóczi-út 55. szám.

TELEFON: 187-898 • KERESZTÉNY CÉG

Pontos ÓRÁT, arany, ezüst ÉKSZERT
Ajándéktárgyakat hiszálimmal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órák és ékszerész-nél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 19. • Szakszerű árajutások. • A m. kir. Csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, tültetőtollat

SIMON ISTVÁN

CÉGNEL VÁSÁROLUNK.

NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.

A m. kir.
Csendőrség
szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mexey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerszámított szabója
Megbízható, pontos kiszolgálás.

PONTOS szolgáltatáshoz
pontos ÓRÁT! Arany,
ezüst ékszert Mi

Optika, fellelőkek.

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Gede Lajos
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNÉL
VÁSÁROLUNK

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 3f.

A magy. kir. csendőrség szerződése
szállítója. • A m. kir. csendőrség tag-
jainak kedvező fizetési feltételek

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postal kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS

DEBRECEN, Matvan-u. 2.

Egyenruházati cikkek

SZABÓ LÁSZLÓ-nál

BUDAPEST, IX., MESTER-U. 38. Pontos postal kiszolgálás.

Forraláshoz,
melegítéshez,
főzéshez
veszélytelen a

CEROLUX

SZILÁRD ÉGŐTABLETTA

Denat. spiritusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és
festéküzletekben.

**Egymagában
vagy tejjel keverve
kitűnő!**

**VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL**
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Mi a magyar gyárlmányú

THEBRIS

MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK

GYÁRTJA

SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST